

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Egz. Nr 2

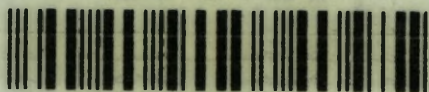
MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA DOKTRYNY LOGISTYCZNEJ NATO W WOJSKACH LĄDOWYCH SZ RP

Kryptonim „LOGIS-D”

62713

Biblioteka Główna
Akademii Obrony Narodowej
S/4739

05-004739-002-0

WARSZAWA

2001

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Egz. Nr 2

**MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA
DOKTRYNY LOGISTYCZNEJ NATO
W WOJSKACH LĄDOWYCH SZ RP**

Kryptonim „LOGIS – D”

WARSZAWA

2001

Skład zespołu badawczego:

- płk prof. dr hab. inż. **Eugeniusz NOWAK**
- kmdr dr hab. **Krzysztof FICOŃ**
- ppłk dr **Stanisław SMYK**
- mjr dr **Paweł GÓRSKI**

Prace techniczne i grafika komputerowa

por. mgr inż. **Wojciech NOWAK**

Spis treści

WSTĘP	6
ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ NATOWSKIEJ NORMY LOGISTYCZNEJ	
ALP-9.....	12
PRZEDMOWA (PREFACE)	15
1. WPROWADZENIE (Introduction)	17
1.1. Odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne	17
1.2. Zasady logistyczne NATO.....	17
2. POLITYKA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO WOJSK (Logistic Support Policy)....	19
2.1. Polityka logistyczna	19
2.2. Wsparcie przez państwo-gospodarza (HNS).....	22
3. PLANOWANIE LOGISTYCZNE (Logistic Planning).....	23
3.1. Rozpoznanie logistyczne i ekonomiczne (Logistic and Economic Reconnaissance)...	23
3.2. Ocena sytuacji logistycznej (Logistic Estimate)	24
3.3. Plan zabezpieczenia logistycznego (Logistic Support Plan)	27
3.4. Rozkaz logistyczny (Logistic Order)	28
3.5. Kalkulacje sztabowe (Staff Calculation)	28
3.6. Wsparcie informacyjne	29
4. DOWODZENIE, KIEROWANIE, ŁĄCZNOŚĆ I INFORMACJA (Command And Control)	30
4.1. Organizacja pola walki	31
4.2. Organizacja pola walki nowego typu.....	31
4.3. Koordynacja logistyczna.....	32
4.4. Struktura dowodzenia i kierowania	33
4.5. System dowodzenia i kierowania.....	34
4.6. Systemy łączności i informacji	35
4.7. Charakterystyka przyszłościowej struktury dowodzenia i kierowania	35
5. ZAOPATRYWANIE (Supply)	38
5.1. Obowiązujące klasy zaopatrzenia w NATO	38
5.2. Zarządzanie zaopatrywaniem w narodowych siłach zbrojnych.....	39
5.3. Zarządzanie zaopatrywaniem w Głównym Dowództwie Podporządkowanym	40
5.4. Standaryzacja zaopatrywania.....	40

5.5. Zaopatrywanie połączonych sił zbrojnych.....	40
5.6. Meldowanie o stanie zaopatrzenia	41
5.7. Czynniki gotowości i żywotności	41
5.8. Szkolenie do wspólnego zaopatrywania	43
5.9. Wsparcie przez państwo-gospodarza (<i>Host Nation Support – HNS</i>).....	43
5.10. Wytyczne do obrony przedsięwzięć zaopatrywania przed skutkami użycia broni masowego rażenia	44
6. <i>PRZEGRUPOWANIE I TRANSPORT (Movement And Transportation)</i>	45
6.1. Zasady przegrupowania i transportu	45
6.2. Zadania i odpowiedzialność.....	46
6.3. Przegrupowanie drogą morską.....	47
6.4. Przegrupowanie drogą powietrzną.....	47
6.5. Przegrupowanie drogą lądową.....	47
6.6. Dowodzenie i kierowanie przegrupowaniem i transportem	48
6.7. Łączność i zautomatyzowany system przetwarzania danych	48
7. <i>OBSŁUGI I REMONTY (Maintenance)</i>	49
7.1. Utrzymanie.....	49
7.2. Remont.....	49
7.3. Odzyskiwanie i ewakuacja sprzętu	51
7.4. Zbieranie sprzętu na polu walki	51
7.5. Zarządzanie częściami zamiennymi	51
7.6. Standaryzacja	52
8. <i>ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE (Medical Support)</i>	53
8.1. Reguły zabezpieczenia medycznego wojsk w NATO	53
8.2. Wytyczne do zabezpieczenia medycznego	54
8.3. Wdrożenie	55
8.4. Aspekty medyczne i operacyjno-praktyczne	55
8.5. Odpowiedzialność państw członkowskich i dowódców NATO.....	56
8.6. Zabezpieczenie medyczne w wielonarodowym otoczeniu	56
8.7. Aspekty zdrowia psychicznego.....	58
9. <i>PERSONEL ADMINISTRACYJNY I SŁUŻBY POLOWE (Personnel, Administrative And Field Services)</i>	59
9.1. Służby polowe.....	59
9.2. Służby pocztowe	60

9.3. Orkiestry	61
9.4. Morale, samopoczucie i rekreacja w działaniach wojennych	61
9.5. Działalność kapelanów	61
9.6. Sprawy publiczne.....	62
9.7. Obsługa prawna	62
9.8. Bezpieczeństwo.....	62
10. WSPÓŁPRACA CYWILNO-WOJSKOWA (<i>Civil Military Co-Operation</i>)	63
10.1. Zasady ogólne	63
10.2. Zasady Współpracy Cywilno-Wojskowej	64
10.3. Obowiązki	64
10.4. Funkcje rządowe	64
10.5. Funkcje ekonomiczne	65
10.6. Funkcje socjologiczne.....	65
10.7. Sprawy różne	65
ZAKOŃCZENIE.....	67
WYKAZ LITERATURY PRZEDMIOTU ORAZ LITERATURY WSPOMAGAJĄCEJ.....	70
ZAŁĄCZNIKI	71

„Nie wystarczy mieć wiedzę,
trzeba jeszcze umieć ją stosować”.

Eugeniusz NOWAK

WSTĘP

Członkostwo Polski w NATO powoduje, że wojska lądowe (WLąd) SZ RP mogą uczestniczyć w operacjach prowadzonych *w układzie koalicyjnym* (sojuszniczym), a operacje te mogą rozgrywać się *na obszarze RP lub poza jej granicami*. Z kolei położenie geograficzne Polski powoduje, że w przypadku *konfliktu zbrojnego na dużą skalę* obejmującego swym zasięgiem jej terytorium, nie można wykluczyć operacji WLąd, szczególnie w początkowym okresie tego konfliktu, prowadzonych tylko *siłami narodowymi* przy wsparciu sił powietrznych własnych i sojuszniczych.

Możliwość uczestnictwa WLąd SZ RP w operacjach prowadzonych w układzie koalicyjnym, a także prowadzenie przez te wojska operacji siłami narodowymi przy wsparciu ze strony sił państw członków NATO, *z logistycznego punktu widzenia* powodują konieczność uzyskania przez WLąd SZ RP niezbędnego poziomu standaryzacji¹ (co najmniej na poziomie interoperacyjności logistycznej²) z WLąd armii państw sojuszniczych. Standaryzacja ta konieczna jest WLąd SZ RP aby mogły korzystać z dostaw zaopatrzenia oraz usług specjalistycznych (technicznych, medycznych, transportowych) i gospodarczo-bytowych w ramach *logistyki wielonarodowej (Multinational Logistic)*, w ramach „*wsparcia przez państwo-gospodarza*” (*Host Nation Support-HNS*), a także z zamówień na dostawy zaopatrzenia i usługi logistyczne w międzynarodowych agencjach logistycznych, np. takich jak *NAMSA*. Jednocześnie uzyskanie przez WLąd SZ RP interoperacyjności logistycznej z WLąd armii państw sojuszniczych (NATO) spowoduje możliwość realizacji przez nie dostaw zaopatrzenia i świadczenia usług logistycznych np. jako *państwo wiodące (Lead Nation)* lub *państwo pełniące rolę specjalisty (Role Specialist Nation)*³ w realizacji

¹ *Standaryzacja* (zwana czasem również normalizacją) polega głównie na opracowaniu, rozpowszechnieniu i wprowadzeniu w życie norm. Jest wprowadzana m. in. w celu zapewnienia funkcjonalności procesu lub usług, redukcji zbędnej różnorodności, zapewnienia (procesu i usług) użyteczności oraz kompatybilności i zamienności. Por.: *Nowa encyklopedia PWN*. t.4 PWN 1996, s.513-514.

² *Interoperacyjność logistyczna* (w ramach NATO) rozumiana jest jako zdolność narodowych systemów logistycznych, jednostek logistycznych i organizowanych przez nie urzędów logistycznych do świadczenia wojskom państw sojuszniczych i przyjmowania od armii tych państw dostaw zaopatrzenia oraz usług logistycznych w celu skutecznego, wspólnego działania.

³ Czasami nazywane jest również jako *Role Specialist Support*.

określonych przedsięwzięć logistycznych (w ramach „logistyki wielonarodowej” oraz w ramach „wsparcia przez państwo-gospodarza”).

Rozwiązania te służą (powinny służyć) podwyższaniu **skuteczności** dostaw zaopatrzenia oraz **jakości** świadczonych usług logistycznych, a także **obniżce ich kosztów**. Aby to mogło mieć miejsce wojska sojusznicze (związki taktyczne i oddziały) uczestniczące wspólnie w operacjach muszą osiągnąć tzw. miedzynarodową integrację logistyczną (*Multinational Integrated Logistic Units – MILU*).

Mając na uwadze powyższe potrzeby Wład SZ RP, prezentowana praca poświęcona jest badaniom i wynikającym z nich propozycjom możliwości stosowania natowskiej Doktryny Logistycznej Sił Lądowych (*Land Forces Logistic Doctrine*) – ALP 9 (*Allied Logistic Publication – 9*), STANAG 2406 (*Standardization Agreement 2406*) w Wład SZ RP. Doktryna ta jest bowiem przewodnikiem oraz dokumentem normatywnym dla dowódców NATO i państw członkowskich tego Sojuszu oraz ich sztabów w optymalizowaniu sposobów użytkowania zasobów logistycznych (wydzielonych przez państwa członkowskie Sojuszu) w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Badaniom więc poddano przede wszystkim procedury obowiązujące w procesie zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz sił wielonarodowych NATO. Oceniono je przez pryzmat zasad zabezpieczenia logistycznego Wład obowiązujących w SZ RP.

Celem badań było: *Zapewnienie jednolitej interpretacji treści, zawartych w normie ALP-9, niezbędnych do skutecznej organizacji zabezpieczenia logistycznego polskich kontyngentów Wład uczestniczących w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz wchodzących w skład sił wielonarodowych.*

Dodatkowo zamiarem zespołu autorskiego było przygotowanie prezentowanego opracowania jako przewodnika po bardzo rozległym obszarze wiedzy, jaką jest logistyka w NATO, przydatnego również w praktyce dydaktycznej i naukowo-badawczej Akademii Obrony Narodowej. Według zgodnej opinii autorów, może on w niej służyć jako pomoc dydaktyczna oraz bogate źródło wiadomości.

Członkostwo RP w NATO stawia przed jej siłami zbrojnymi wymóg działania w nowych strukturach i nowych uwarunkowaniach zewnętrznych. Powodują one konieczność dokonania, w pierwszej kolejności znacznych przewartościowań w działalności dowództw (sztabów), bowiem niezbędną staje się potrzeba wdrożenia nowych procedur dowodzenia wojskami, w tym również kierowania zabezpieczeniem logistycznym walczących wojsk. Nie trudno więc zauważyć, że powyższe uwarunkowania powodują potrzebę dokonywania zmian w treściach kształcenia kadr dowódczo-sztabowych, w tym kadr (organów) logistycznych.

Jednym z podstawowych warunków skuteczności tego kształcenia jest zapewnienie sprawnego komunikowania się. W pełnej rozciągłości dotyczy to logistyki NATO.

Powyższą potrzebę potwierdzają doświadczenia z realizacji wspólnych wielonarodowych (w układzie sojuszniczym) zadań w ramach NATO. Wskazują one, że w praktyce (np. w misjach pokojowych realizowanych siłami NATO) mogą występować różnego rodzaju nieporozumienia i trudności z powodu różnej interpretacji dokumentów normatywnych NATO. W obszarze logistyki, jednym z głównych tego rodzaju dokumentów jest wspomniana wcześniej Doktryna Logistyczna Sił Lądowych (*Land Forces Logistic Doctrine – ALP 9*).

W toku prowadzonych badań dążono do zweryfikowania następującej hipotezy badawczej:

„Skuteczna realizacja zadań bojowych w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym (sojuszniczym NATO) oraz przez siły wielonarodowe NATO wymaga stosowania jednolitych procedur dowodzenia wojskami. W pełnej rozciągłości odnosi się to również do zadań zabezpieczenia logistycznego wojsk, a więc również procedur kierowania tym zabezpieczeniem. Jednym z głównych czynników sprzyjających powszechnemu stosowaniu jednolitych procedur dowodzenia wojskami, w tym kierowania zabezpieczeniem logistycznym tych wojsk, jest zapewnienie jednolitej interpretacji, przez dowództwa (sztaby) państw sojuszniczych, treści (zapisów) zawartych w dokumentach normatywnych NATO”.

W procesie badań dokumentem normatywnym NATO była Doktryna Logistyczna Sił Lądowych (*Land Forces Logistic Doctrine – ALP 9*).

Przyjęta formuła celu badań oraz hipoteza badawcza usytuowała rozważania zespołu badawczego na płaszczyźnie teoretycznej. Oczekiwania wobec nich zostały sprowadzone do udzielenia odpowiedzi na szereg pytań dotyczących:

- a) zakresu i podziału odpowiedzialności za zabezpieczenie logistyczne wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz sił wielonarodowych NATO;
- b) treści ogólnych zasad logistycznych NATO;
- c) polityki zabezpieczenia logistycznego NATO, w tym zasad organizacji i realizacji „wsparcia przez państwo-gospodarza”;
- d) organizacji dowodzenia, kierowania, łączności i informacji, w tym szczególnie:
 - organizacji pola walki;
 - koordynacji logistycznej;
 - struktury systemu dowodzenia i kierowania;
 - systemu łączności i informacji;

- e) zabezpieczenia materiałowego wojsk, w tym:
 - podziału zaopatrzenia na klasy materiałowe obowiązujące w NATO;
 - zarządzania zabezpieczeniem materiałowym narodowych sił zbrojnych;
 - zarządzania zabezpieczeniem materiałowym wojsk w głównym dowództwie podporządkowanym;
 - standaryzacji zabezpieczenia materiałowego wojsk;
 - zaopatrywania połączonych sił zbrojnych;
- f) przegrupowania i transportu wojsk, w tym:
 - zasad organizowania przegrupowania i transportu oraz podziału odpowiedzialności za nie;
 - dowodzenia i kierowania przegrupowaniem i transportem;
- g) obsługi i remontu uzbrojenia i sprzętu wojskowego, w tym:
 - organizacji remontu sprzętu wojskowego;
 - odzyskiwania i ewakuacji uszkodzonego sprzętu wojskowego;
 - zarządzania częściami zamiennymi (technicznymi środkami materiałowymi);
 - standaryzacji zabezpieczenia technicznego wojsk;
- h) zabezpieczenia medycznego wojsk, w tym:
 - reguł zabezpieczenia medycznego;
 - odpowiedzialności państw członkowskich NATO za zabezpieczenie medyczne;
 - aspektów zdrowia psychicznego;
- i) funkcjonowania personelu administracyjnego i służb polowych NATO, w tym w szczególności:
 - zasad i zakresu działania: służby pocztowej, orkiestr i kapelanów wojskowych oraz oficerów ds. publicznych;
 - zapewnienia wysokiego morale, samopoczucia i rekreacji w działaniach wojennych;
 - organizacji obsługi prawnej na rzecz wszystkich żołnierzy oraz zapewnienia im bezpieczeństwa;
- j) organizacji współpracy cywilno-wojskowej.

Udzielenie pełnych odpowiedzi na powyższe pytania służyło do zredagowania treści prezentowanego opracowania, czyli zaproponowania „**Możliwości zastosowania doktryny logistycznej NATO w wojskach lądowych SZ RP**”.

Zakres badań i rozważań przeprowadzonych w prezentowanym opracowaniu pozwala wyodrębnić takie subelementy jak:

- **przedmiot** – procedury kierowania zabezpieczeniem logistycznym kontyngentów wojsk lądowych w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym (sojuszniczym) oraz sił wielonarodowych NATO;
- **podmiot** – logistyczne organy kierowania Wład SZ RP;
- **przestrzeń** – organizacja zabezpieczenia logistycznego Wład (kontyngentów Wład) w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz sił wielonarodowych NATO.

* * *

Badania w prezentowanym opracowaniu sprowadzone zostały do następującego układu:

Wstęp, w tym uwagi metodyczne

Założenia metodologiczne badań natowskiej normy logistycznej ALP-9

Część główna

Przedmowa (*Preface*)

Rozdział 1. Wprowadzenie (Introduction)

Rozdział 2. Polityka zabezpieczenia logistycznego wojsk (Logistic Support Policy)

Rozdział 3. Planowanie logistyczne (Logistic Planning)

Rozdział 4. Dowodzenie, kierowanie, łączność i informacja (Command and Control)

Rozdział 5. Zaopatrwanie (Supply)

Rozdział 6. Przegrupowanie i transport (Movement and Transportation)

Rozdział 7. Obsługi i remonty (Maintenance)

Rozdział 8. Zabezpieczenie medyczne (Medical Support)

Rozdział 9. Personel administracyjny i służby polowe (Personnel, Administrative and Field Services)

Rozdział 10. Współpraca cywilno-wojskowa (Civil Military Co-Operation)

Zakończenie

Literatura przedmiotu oraz literatura wspomagająca

Załączniki

* * *

W rozdziałach merytorycznych opracowania (rozdz.1 – rozdz.10) odpowiedniki polskie terminów i definicji NATO zastosowano zgodnie ze *Słownikiem terminów i definicji NATO (angielsko-polskim)*. NATO AAP – 6(U). Wyd. MON, Biuro Wojskowej Służby Normalizacyjnej. Warszawa 1998.

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ NATOWSKIEJ NORMY LOGISTYCZNEJ ALP-9

Badanie natowskiej normy logistycznej ALP-9, w celu wypracowania propozycji sposobów i zakresu jej stosowania w Wład SZ RP, realizowane było w oparciu o **podejście systemowe** i wynikające z niego kroki **analizy systemowej**. Metoda ta, co potwierdzają efekty jej zastosowania oraz opinia zespołu badawczego, spełniła wymagania metodologiczne prowadzenia analizy treści dokumentów normatywnych do jakich zalicza się Doktryna Logistyczna Sił Lądowych (*Land Forces Logistic Doctrine*)- ALP-9. Jako taka, metoda stanowi program analizy i oceny obejmujący uporządkowany zbiór procedur analitycznych zawierających „bank pytań” i „bank możliwych (oczekiwanych) odpowiedzi”.⁴ Umożliwiła więc ona „rozłożenie” (rozkładanie) obiektu badań na części proste w postaci elementów charakteryzujących się specyficznymi dla nich cechami (normatywami⁵ – w znaczeniu: norma, reguła przepis, procedura).

Analizie i ocenie poddano proces organizowania i realizacji zabezpieczenia logistycznego sił wielonarodowych oraz narodowych kontyngentów wojsk lądowych w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym (sojuszniczym). W badaniach koncentrowano się głównie na problemach dotyczących:

- odpowiedzialności za zabezpieczenie logistyczne narodowych kontyngentów Wład oraz sił wielonarodowych w operacjach NATO;
- treści podstawowych zasad logistycznych NATO;
- polityce logistycznej NATO;
- planowaniu zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym (w ramach NATO);
- koordynacji logistycznej (w ramach NATO).

Ponadto szczególnej uwadze poddano problemy związane z organizowaniem i realizowaniem zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym (w ramach NATO), które w Wład SZ RP są jak na razie mało znane.

Do problemów tego rodzaju zespół autorski zaliczył:

- organizację administracji i służb polowych;

⁴ Patrz: J. Konieczny: *Inżynieria systemów działania*. WNT. Warszawa 1984.

⁵ Por.: *Słownik języka polskiego*. T.2. PWN, Warszawa 1979, s.390.

- współdziałanie cywilno-wojskowe (*Civil Military Co-Operation – CIMIC*) w rozumieniu NATO.

Bardzo pomocną w procesie badań była również **analiza logiczna**.⁶ Stosowano ją do kontroli sensowności lub poprawności rozumowania twierdzeń i definicji podczas ich tłumaczenia z języka angielskiego na język polski. Służyła ona również do eksplikacji (wyjaśniania) terminów niejasnych lub niewyraźnie sformułowanych na terminy wolne od tych usterek.

Mając na uwadze temat badawczy oraz cel podjętych badań, zasadniczym „obiektem” rozważań były procedury niezbędne dowódcom i sztabom wszystkich szczebli dowodzenia Wład armii państw członków NATO do optymalizacji użytkowania zasobów logistycznych w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Ponadto dużą uwagę poświęcono zasadom i sposobom standaryzacji zasobów logistycznych w ramach NATO.

Zasoby logistyczne, wg opinii zespołu badawczego, obejmują potencjał zaopatrzeniowy i potencjał usługowy (w zakresie usług logistycznych) jakimi mogą dysponować walczące wojska. Stanowią więc je zapasy zaopatrzenia (środków bojowych i materiałowych – ŚBiM oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego – UiSW) oraz zdolności wykonawcze jednostek logistycznych (na wszystkich szczeblach dowodzenia) w zakresie świadczenia usług specjalistycznych (remontowych, ewakuacyjnych, transportowych, przeładunkowych, medycznych itp.) i gospodarczo-bytowych (piekarniczych, związanych z przygotowaniem posiłków, handlowych, pralniczych, kąpielowych, krawieckich, szewskich, fryzjerskich itp.).

Wobec powyższego badania miały na celu rekomendację głównych czynników sprzyjających skutecznej organizacji i realizacji zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz sił wielonarodowych NATO.

Ważną rolę w badaniu normy logistycznej ALP-9 odegrała również **metoda analogii**. Stosowano ją do „rozumowania przez analogię” oraz do „wnioskowania przez analogię”.

Rozumowanie przez analogię użyto do ustalenia (określenia) polskich odpowiedników terminów NATO, których nie znaleziono (nie zawiera) w *Słowniku terminów i definicji NATO* (angielsko-polski), wydanym przez Biuro Wojskowej Służby Normalizacyjnej. Warszawa 1998r. Ustalenia te dokonywano bazując na zapisach zawartych w *Regulaminie działań wojsk lądowych* wydanym przez dowództwo Wład. Warszawa 1999r.

⁶ Patrz: *Mała encyklopedia logiki*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo. Wrocław 1988, s.53.

Wnioskowanie przez analogię służyło do formułowania w języku polskim definicji zawartych w normie logistycznej ALP-9. Realizowano to poprzez poszukiwanie podobieństwa rozpatrywanych zagadnień, do problemów znanych i sprawdzonych w działalności logistycznej Wład SZ RP.

* * *

Punktem wyjścia, przy generowaniu treści procedur logistycznych proponowanych do wdrożenia w Wład SZ RP, była świadomość istnienia celu nadrzędnego i jego wyraźna artikulacja. Dla logistyki Wład SZ RP jest nim osiągnięcie niezbędnej standaryzacji (przynajmniej na poziomie interoperacyjności) z jej odpowiednikami (logistykami) w Wład armii przodujących państw NATO.

PRZEDMOWA (PREFACE)

STANAG 2406⁷ figurujący w nomenklaturze NATO jako wydawnictwo ALP-9 jest obowiązującym dokumentem normatywno-prawnym ratyfikowanym z pewnymi zastrzeżeniami przez wszystkich członków tego Sojuszu. STANAG 2406 jest traktowany jako przewodnik dla dowódców NATO i dowódców państw członkowskich tego Sojuszu oraz ich sztabów w optymalizowaniu użytkowania zasobów logistycznych udostępnianych w czasie pokoju, kryzysu i wojny.

Termin „logistyka” jest definiowany jako: „...*Nauka zajmująca się planowaniem i realizacją ruchów i obsługi wojsk oraz podtrzymaniem ich zdolności bojowej...*”

Logistyce przypisuje się następujące aspekty praktyczne dotyczące:

- badań i rozwoju, pozyskiwania, przechowywania, transportu, dystrybucji, remontów, ewakuacji i usuwania materiałów wojskowych;
- transportu personelu;
- pozyskiwania, budowy, remontu, użytkowania i usuwania urządzeń;
- pozyskiwania lub wykonywania usług specjalistycznych i gospodarczo-bytowych;
- wsparcia medycznego.

Norma ALP-9 nakłada na wszystkie państwa członkowskie i władze NATO wspólną (sojuszniczą) odpowiedzialność za skuteczne zabezpieczenie logistyczne wielonarodowych sił zbrojnych w działaniach wojskowych NATO. Jednocześnie akcentuje pełną samodzielność i odrębność poszczególnych formacji narodowych i pozostających w ich posiadaniu zasobów logistycznych do momentu formalnego ich przekazania do dyspozycji dowódcy NATO. Wobec znaczących różnic w zakresie organizacji i wyposażenia narodowych sił zbrojnych wydzielanych do NATO, istotne jest pełne zrozumienie założeń doktryny logistycznej i jej zgodności z nadrzędnymi, narodowymi doktrynami obronnymi poszczególnych sygnatariuszy tego Sojuszu.

⁷ Formalnie STANAG 2406 dotyczy wojsk lądowych Sojuszu Północnoatlantyckiego i został wydany jako Sojusznicze Wydawnictwo Logistyczne - ALP9(B) w lipcu 1995 roku. Jednak z uwagi na najwyższy, strategiczny szczebel postulowanych koncepcji proceduralnych i wiodącą rolę logistyki wojsk lądowych w siłach zbrojnych NATO oraz uniwersalne, systemowe podejście do problematyki zabezpieczenia logistycznego wojsk, większość proponowanych w nim uregulowań normatywno-prawnych jest obowiązująca we wszystkich rodzajach sił zbrojnych tego Sojuszu.

W przypadku zagrożeń militarnych jednostki (kontyngenty) wojskowe różnych państw mogą być grupowane w formacje międzynarodowe funkcjonujące pod wspólnym dowództwem i bazujące na wspólnych zasobach logistycznych. Wymagać to będzie pełnej zgodności (wspólności) logistycznej tych zasobów co może być osiągnięte poprzez ich maksymalną standaryzację we wszystkich sferach użytkowych.

STANAG 2406 nie obejmuje elementów doktryny logistycznej sił zbrojnych NATO w zakresie środków jądrowych.

1. WPROWADZENIE (*Introduction*)

W rozdziale tym określono zakresy odpowiedzialności państw członkowskich i władz NATO za zabezpieczenie logistyczne sił wielonarodowych NATO oraz przedstawiono ogólne zasady funkcjonowania logistyki w tym Sojuszu.

- ◆ Wydawnictwo *ALP – 9(B)* stanowi uzupełnienie normy *ATP – 35(B)* (*Allied Tactical Publication – 35*) Doktryny Taktycznej Sił Lądowych (*Land Forces Tactical Doctrine*) mającej na celu utrzymanie wysokiej zdolności bojowej sił NATO w różnych aspektach działań wojskowych w okresie pokoju, kryzysu i wojny.
- ◆ Z treści doktryny wyłączono szczegółowe aspekty projektowania, rozwoju i pozyskiwania zasobów logistycznych, a pojęcie „logistyka” zostało odniesione do zabezpieczenia logistycznego oddziałów zaangażowanych w działania wojskowe NATO.
- ◆ Działania wojenne sił zbrojnych NATO są ostateczną formą działań wojskowych, do realizacji których zostały one powołane.

1.1. Odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne

Państwa członkowskie i władze NATO ponoszą wspólną odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne sił wielonarodowych w działaniach wojskowych NATO. Państwa członkowskie muszą zapewnić samodzielnie lub poprzez umowy kooperacyjne, dostarczanie zasobów logistycznych niezbędnych do zabezpieczenia logistycznego swoich wojsk wydzielonych do NATO. Bardzo ważne jest zabezpieczenie przemieszczania zarówno sił narodowych jak też sił zbrojnych Sojuszu w okresie pokoju, kryzysu i wojny. Dowódcy NATO muszą mieć zagwarantowane uprawnienia do zarządzania wydzielanymi zasobami logistycznymi. Uprawnienia dowódców NATO powinny być ustalone bardzo dokładnie już w okresie pokoju, a działania do których ich nie upoważniono, pozostają w zakresie odpowiedzialności narodowej.

1.2. Zasady logistyczne NATO

Podstawowym celem logistyki jest zabezpieczenie logistyczne sił zbrojnych NATO w działaniach operacyjnych. Pomimo odrębności narodowych doktryn logistycznych powinny one uwzględniać następujące zasady ogólne:

a) **Odpowiedzialność.** Państwa członkowskie i władze NATO ponoszą wspólną odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne sił wielonarodowych w działaniach militarnych NATO.

b) **Dostawy zaopatrzenia.** Państwa członkowskie muszą zapewnić indywidualnie lub poprzez porozumienia kooperacyjne, dostawy zasobów logistycznych w celu zabezpieczenia sił wydzielonych do NATO w okresie pokoju, kryzysu i wojny.

c) **Współpraca.** Współpraca między państwami członkowskimi i władzami NATO jest sprawą o podstawowym znaczeniu.

d) **Kompetencje.** Dowódca właściwego szczebla dowodzenia NATO musi dysponować wystarczającymi kompetencjami w sprawie zarządzania zasobami logistycznymi aby był on w stanie rozwinąć i utrzymać nakazaną gotowość bojową podległych sił w sposób skuteczny.

e) **Wystarczalność.** Poziom, wielkość i rozmieszczenie zasobów logistycznych muszą być wystarczające do zapewnienia osiągnięcia wymaganego stopnia gotowości bojowej, mobilności i niezbędnego potencjału wojskowego w okresie pokoju, kryzysu i wojny.

f) **Ekonomia.** Zasoby logistyczne muszą być wykorzystane efektywnie, wydajnie i zgodnie z zasadą ekonomiczności.

g) **Elastyczność.** Siły i środki logistyczne wydzielone ze składu związków operacyjnych muszą być tak samo mobilne i elastyczne jak wydzielające je związki operacyjne.

h) **Przejrzystość.** Podstawą skutecznego zarządzania i koordynowania zabezpieczenia logistycznego sił zbrojnych NATO są wiarygodne informacje o zasobach logistycznych udostępniane poszczególnym państwom i władzom NATO.

2. POLITYKA ZABEZPIECZENIA LOGISTYCZNEGO WOJSK (*Logistic Support Policy*)

W rozdziale tym zostały zaprezentowane podstawowe założenia polityki logistycznej obowiązującej w NATO podczas prowadzenia działań wojskowych sił zbrojnych NATO.

- ♦ System logistyczny NATO powinien charakteryzować się mobilnością, inicjatywą, prostotą, zdolnością do szybkiej reakcji i elastycznością. Obowiązuje zasada zaopatrywania przez szczebel nadrzędny.
- ♦ Każdy system posiada minimalną samowystarczalność (autonomiczność) logistyczną określoną przez dowódcę NATO.
- ♦ W celu umożliwienia, wojskom walczącym w pierwszym rzucie, koncentracji na wykonaniu zadań operacyjnych, ich zabezpieczenie logistyczne organizowane jest na wyższym szczeblu organizacyjnym.

2.1. Polityka logistyczna

a) Zasady ogólne

- ♦ Już w czasie pokoju występuje konieczność racjonalnego rozmieszczenia zasobów logistycznych oraz zrównoważenia potrzeb logistycznych wojsk z możliwościami ich zaspokojenia w czasie wojny.
- ♦ Standaryzacja jest jednym ze sposobów, dzięki któremu państwa członkowskie NATO mogą wspólnie realizować swoje cele wojskowe. Minimum celów do osiągnięcia w standaryzacji to: interoperacyjność podstawowego sprzętu i wyposażenia, wzajemna zamienialność środków bojowych oraz wspólność procedur.
- ♦ Specjalizacja oznacza możliwość zapewnienia określonych zasobów logistycznych na rzecz teatru działań przez jedno z państw, które posiada odpowiednie możliwości do ich realizacji. W tym kontekście państwo sojusznicze może być wyznaczone do pełnienia „roli specjalisty” (*Role Specialist Nation*) lub występować jako „państw wiodące” (*Lead Nation*).
- ♦ Planowanie logistyczne łącznie z planowaniem „wsparcia przez państwo-gospodarza” (*Host Nations Support*) i planowaniem transportu powinno być wykonane jako integralna część planowania operacyjnego na tym samym szczeblu co planowanie obronne. Wymogi zabezpieczenia logistycznego wojsk powinny być włączone w proces projektowania i produkcji wyposażenia i sprzętu wojskowego.

- ◆ Systemy łączności i informacji pomiędzy NATO i sztabami narodowymi muszą zapewnić efektywne i interoperacyjne więzi. Meldunki logistyczne musi być przejrzyste, aby stanowiły realistyczną podstawę planowania działań wojskowych w okresie pokoju, kryzysu i wojny.

b) Odpowiedzialność

Dowódca NATO określa wymagania logistyczne i koordynuje realizację zabezpieczenia logistycznego wojsk w obszarze jego zakresu odpowiedzialności. W operacjach międzynarodowych dowódca NATO jest odpowiedzialny za koordynację zabezpieczenia logistycznego wojsk świadczonego przez poszczególne państwa. W czasie pokoju w przypadku zawierania umów państwowych uwzględnia ich efekty w swoich planach operacyjnych. Każde państwo ponosi pełną odpowiedzialność za zapewnienie i dostarczenie zaopatrzenia i usług logistycznych własnym siłom wydzielonym do NATO i może zawierać w tym względzie umowy z innymi państwami lub z organami NATO. Nad narodowymi zasobami logistycznymi kontrolę utrzymują poszczególne państwa do momentu, kiedy zasoby te zostaną oddane do dyspozycji NATO.

c) Kompetencje

Dowódcy NATO odpowiednich szczebli dowodzenia posiadają kompetencje do redystrybucji zasobów logistycznych wydzielonych przez poszczególne państwa w celu zabezpieczenia potrzeb logistycznych podległych sił. Dowódca NATO posiada także kompetencje do określania wymagań w zakresie „wsparcia przez państwo-gospodarza (*Host Nation Support – HNS*). Inicjuje i uczestniczy w dwustronnych i wielostronnych negocjacjach, może zawierać umowy *HNS* w imieniu innych państw, pod warunkiem ich wcześniejszej zgody. W okresie pokoju, kryzysu i wojny dowódca NATO jest upoważniony do egzekwowania meldunków i sprawozdań logistycznych oraz kontroli wielkości i jakości zasobów logistycznych przeznaczonych do zabezpieczenia logistycznego sił będących pod jego dowództwem. Państwa członkowskie powinny powiadamiać dowódcę NATO o zabezpieczeniu logistycznym wojsk w oparciu o bilateralne umowy z innym państwami.

d) Warunki i okoliczności przekazywania uprawnień

Dowódcy NATO, na określonych szczeblach dowodzenia, muszą uzyskać wystarczające uprawnienia do zarządzania zasobami logistycznymi w zakresie umożliwiającym im rozwinięcie i utrzymanie sił sojuszników. Terminy i warunki przekazywania uprawnień nad zasobami logistycznymi są definiowane w dokumentach

Komitetu Wojskowego i stanowią przedmiot współdziałania państw. Tryb przekazywania uprawnień musi uwzględniać następujące warunki:

- z reguły zasoby logistyczne są dostarczane przez wydzielające je państwo wraz z oddelegowanymi jednostkami logistycznymi, które bazują całkowicie na zabezpieczeniu narodowym;
- w sytuacjach nadzwyczajnych dowódcy NATO mogą dokonać redystrybucji narodowych zapasów logistycznych, by pokryć nieprzewidziane niedobory, przy czym redystrybucja nie może być dokonywana w celu wyrównywania braków w zasobach narodowych;
- uprawnienia redystrybucyjne obejmują zasoby, które uznane zostały przez dowódcę NATO za niezbędne do wykonania zadań operacyjnych lub posiadają wysoki stopień standaryzacji, tzn. są zarówno powszechne, współwymierne i interoperacyjne. Dotyczyć to będzie: amunicji, paliw, wyposażenia, części zamiennych, zaopatrzenia medycznego, wody i żywności, a także usług takich jak: transportowe, żywnościowe, obsługa i remont, usługi medyczne, pralnicze i kąpielowe;
- uprawnienia redystrybucyjne nie będą dotyczyć remontu instalacji stałych, uzupełniania stanów osobowych, kompletowania systemów uzbrojenia i zasobów cywilnych. Zakres uprawnień redystrybucyjnych ogranicza się do zasobów logistycznych usytuowanych w granicach obszaru operacyjnego dowódców NATO;
- zasoby logistyczne rozdzielone w trybie redystrybucji muszą być uzupełnione przez państwo, które je przyjmuje, najszybciej jak pozwoli na to sytuacja operacyjna, lub zwracane albo refundowane zgodnie z odpowiednimi umowami.

e) Zasoby cywilne

Powinna być zachowana optymalna równowaga pomiędzy wykorzystaniem, w procesie zabezpieczenia logistycznego wojsk, wojskowych i cywilnych zasobów logistycznych. Zasoby cywilne powinny być wykorzystywane kiedy tylko jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione. Równocześnie projektowanie systemów i wyposażenia wojskowego powinno uwzględniać – tam gdzie to jest możliwe – standardy i wymogi cywilne. Państwa członkowskie NATO powinny przygotować rozwiązania prawne i plany wykorzystania zasobów cywilnych (infrastruktury, transportu, przemysłu) już w początkowej fazie kryzysu.

f) Współpraca

Współpraca między sektorami cywilnym i wojskowym (wewnątrz i pomiędzy państwami członkowskimi NATO) musi zapewnić jak najlepsze wykorzystanie zasobów

logistycznych. W przypadkach uzasadnionych operacyjnie i ekonomicznie należy dążyć do stworzenia wielonarodowych funduszy zasobów logistycznych, wspólnego finansowania przedsięwzięć logistycznych oraz narodowej lub międzynarodowej specjalizacji w poszczególnych dziedzinach logistyki. Poprzez umowy i porozumienia oraz wysoką standaryzację należy dążyć do ograniczenia dublowania wspólnych funkcji (zadań) logistycznych.

2.2. Wsparcie przez państwo-gospodarza (*HNS*)

- a) *HNS* - jest to cywilna i wojskowa pomoc świadczona w okresie pokoju, kryzysu i wojny przez „państwo-gospodarza” dla sojuszniczych sił zbrojnych i organizacji NATO, które są rozmieszczone na/lub są w trakcie przemieszczenia przez terytorium „państwa-gospodarza”;
- b) *HNS* uzupełnia organiczne zasoby logistyczne wojsk i umożliwia szybsze rozwinięcie zabezpieczenia logistycznego dla większych sił. Podstawa zobowiązań *HNS* wynika z *Karty NATO* lub z bilateralnych, bądź wielostronnych porozumień zawartych między „państwami-gospodarzami” a wojskami działającymi na terytorium „państwa-gospodarza”. Dowódca NATO ma pierwszeństwo w rekomendowaniu priorytetów wykorzystania *HNS* w celu zabezpieczenia realizacji planów operacyjnych. W *HNS* można określić wielkość prowizji za lokalną obsługę, urządzenia, zaopatrzenie niemilitarne, oraz użycie jednostek logistycznych „państwa-gospodarza” do wsparcia narodowych jednostek innego państwa;
- c) z uwagi na terytorialne oddalenie, termin gotowości bojowej i koncentracji sił zbrojnych, *HNS* może poważnie zwiększyć potencjał systemów logistycznych państwa wysyłającego. Formalnie problemy te rozwiązywane są poprzez umowy bilateralne, jednak dowódca NATO zastrzega sobie prawo ich koordynacji z „państwem-gospodarzem”;
- d) rozwój i doskonalenie *HNS* wymaga szczegółowego planowania w okresie pokoju i specjalnych negocjacji. W czasie wojny może być potrzebne *HNS ad hoc*, które dowódcy NATO mogą realizować w ramach swoich kompetencji;
- e) dostawy zaopatrzenia i usługi logistyczne uzyskane w ramach *HNS* przez jedno z państw NATO mają potencjalnie bezpośredni lub pośredni wpływ na inne państwa tego Sojuszu. Jednak zasoby *HNS* nie są bezgraniczne. Dlatego też dowódcy podporządkowani z Marynarki Wojennej, Wojsk Lądowych i Sił Powietrznych muszą współdziałać w zakresie optymalnego wykorzystania zasobów *HNS* w określonej sytuacji operacyjnej.

3. PLANOWANIE LOGISTYCZNE (*Logistic Planning*)

W rozdziale tym zostały przedstawione uwarunkowania i procedury związane z planowaniem zabezpieczenia logistycznego wojsk oraz kierunki jego doskonalenia m.in. poprzez pełne wykorzystanie dostępnych informacji rozpoznawczych i dokładną ocenę sytuacji logistycznej.

- ♦ Planowanie logistyczne stanowi integralną część planowania operacyjnego i dlatego musi być oparte na ścisłym wykorzystaniu informacji rozpoznawczych i interaktywnej ocenie sytuacji logistycznej.
- ♦ Ocena sytuacji logistycznej ma bezpośredni wpływ na planowanie działań. Wskazuje ona czy mogą być one zabezpieczone w pełni, z ograniczeniami (skalkulowane ryzyko), czy też plan operacyjny muszą być skorygowane.
- ♦ Planowanie logistyczne jest planowaniem krocącym - od ogólnego na szczeblu operacyjnym, do bardzo szczegółowego na niższych szczeblach dowodzenia.

3.1. Rozpoznanie logistyczne i ekonomiczne (*Logistic and Economic Reconnaissance*)

a) Szczebel strategiczno-operacyjny

Rozpoznanie logistyczne na szczeblu strategicznym i operacyjnym zajmuje się wojskową oceną wszystkich czynników mających wpływ na prowadzenie działań militarnych oraz całokształtem infrastruktury logistycznej państwa. Rozpoznanie ekonomiczne zajmuje się analizą czynników ekonomicznych decydujących o możliwościach państwa w zakresie prowadzenia i zabezpieczenia wojsk prowadzących działania militarne.

b) Szczebel operacyjno-taktyczny

Rozpoznanie logistyczne na szczeblu operacyjno-taktycznym obejmuje następujące dziedziny:

- topografię wojskową, ze szczególnym uwzględnieniem przydatności terenu i dróg: do przegrupowania wojsk, wykorzystania jako pasy startowe, strefy zrzutu, place składowe, a także jako sieć dróg zaopatrywania i ruchu wojsk;
- klimat pod kątem rozkładu temperatur, opadów, wiatrów, zlodowacenia itp.;
- przeciwnika, jako zagrożenie dla procesu zabezpieczenia logistycznego wojsk;
- infrastrukturę obejmującą wszystkie obiekty stałe takie jak: porty, przystanie, lotniska, punkty załadunkowe i wyładunkowe, szlaki komunikacyjne, a także zakłady użyteczności publicznej, w tym sieć łączności oraz lokalne zasoby ludzkie (siła robocza);

- stałe stanowiska obronne: wyrzutnie rakiet, stanowiska artylerii przeciwlotniczej i obrony wybrzeża;
- materiały pędne i smary: źródła zaopatrzenia w paliwa, oleje i smary, lokalizacja i wydajność rafinerii, pojemność składów oraz sieć rurociągów i systemy dystrybucji;
- woda: źródła zaopatrzenia, dostępność w różnych porach roku, skażenie i zanieczyszczenie a także systemy dystrybucji i zaopatrywania ludności;
- energia elektryczna: rozmieszczenie i wielkość elektrowni, linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe i punkty rozdzielcze;
- zabezpieczenie medyczne: szpitale i ośrodki zdrowia, zasoby medyczne i ewakuacyjne, środki zapobiegawcze stosowne do klimatu i warunków terenowych;
- produkcja wojskowa: zakłady produkcji wojskowej, urządzenia magazynowe, wydajność remontowa i obsługowa, materiały konstrukcyjne i wyposażenie wojskowe;
- miasta: wielkość zaludnienia, sieć usługowa, centra administracyjne i przemysłowe;
- ludność, wielkość i kwalifikacje siły roboczej, system kształcenia, znajomość języka;
- normy zaopatrzenia w żywność, źródła zaopatrzenia, chłodnictwo i przechowywalnictwo, racjeienne i bojowe;
- pojazdy i wyposażenie gospodarki narodowej w środki transportowe, możliwości remontów sprzętu na polu walki;
- usuwanie odpadów ropopochodnych, komunalnych i chemicznych.

c) **Źródłem danych rozpoznawczych** dla sił sojuszniczych są informacje pochodzące od „państwa-gospodarza”, które funkcjonują w sieciach dowodzenia.

3.2. Ocena sytuacji logistycznej (*Logistic Estimate*)

a) **Czas trwania.** Ocena sytuacji logistycznej rozpoczyna się w momencie otrzymania zadania bojowego i kończy przedstawieniem dowódcy koncepcji zabezpieczenia logistycznego wojsk. Wstępny plan zabezpieczenia logistycznego musi być sporządzony przez organ logistyczny z takim wyprzedzeniem aby:

- dowódca mógł zdecydować czy poprawić plan, czy podjąć skalkulowane ryzyko;
- organy i służby logistyczne miały czas na rozpoczęcie przygotowań;
- podlegli dowódcy byli zdolni do opracowywania swoich planów zabezpieczenia wojsk bez otrzymywania szczegółowych wytycznych.

b) **Szczeble oceny.** Główny dowódca podporządkowany (szef logistyki) na opracowanie planu zabezpieczenia logistycznego wojsk, w zależności od szczebla dowodzenia, ma od 72 do 96 godzin. W planie należy jasno określić czy wojska w zamierzonych działaniach będą

zabezpieczone w pełni, z ograniczeniami, czy też musi być przeprowadzone dostosowanie planów operacyjnych do możliwości logistycznych.

c) Analiza zadania. Zadanie bojowe postawione przez dowódcę pociąga za sobą potrzebę opracowania planu zabezpieczenia logistycznego wojsk. Proces analizy zadania jest interaktywny i musi być korygowany przez uwarunkowania logistyczne, wynikające ze wstępnych kalkulacji sztabowych. Aby sformułować zadania logistyczne należy odpowiedzieć na 4 pytania:

1. Co jest zamiarem wyższego przełożonego i jaka jest w tym moja rola? Szef logistyki powinien myśleć „**dwa szczeble wyżej**” i skutki swoich decyzji widzieć „**dwa szczeble niżej**”.
2. Jakie zadania muszę zakończyć przed przystąpieniem do wykonania zadania bojowego? Należy uświadomić sobie zakres wykonania dotychczasowych zadań i konieczność zakończenia zadań najpilniejszych.
3. Jakim ograniczeniom podlegam i jaką mam swobodę działania ? Chodzi głównie o ograniczenia czasowo-przestrzenne i potencjał zasobów logistycznych.
4. Co się zmieniło od poprzednich rozkazów? W związku z tym, że tempo działań wojsk jest większe niż jednostek logistycznych, występuje konieczność ciągłej aktualizacji planu zabezpieczenia logistycznego tych wojsk.

d) Czynniki. Plan zabezpieczenia logistycznego wojsk jest funkcją bardzo wielu czynników i uwarunkowań wzajemnie ze sobą powiązanych. Obejmują one następujące dziedziny:

- 1) Rodzaj działań bojowych - cel, czas trwania i głębokość zadań, treść rozkazu operacyjnego, rodzaj i liczba zabezpieczanego sprzętu, straty osobowe, zużycie środków bojowych, zużycie racji żywnościowych, zużycie paliw, straty sprzętu, wypadki i awarie techniczne.
- 2) Zdolność podtrzymania działań bojowych, uwzględniająca tempo i natężenie działań, odniesione do poziomu: utrzymywanych zapasów zaopatrzenia, dostępności zasobów miejscowych, a także stanu moralnego, warunków pogodowych i zakresu współpracy cywilno-wojskowej.
- 3) Ciągłość działań bojowych, która uwarunkowana jest osłoną systemu logistycznego przed oddziaływaniem przeciwnika i elastycznością oraz niezawodnością procesów zaopatrywania na wszystkich szczeblach dowodzenia.
- 4) Rozśrodkowanie, obejmujące obszar, na którym rozmieszczone są zapasy wojenne i wyposażenie jednostek logistycznych.

- 5) Linie komunikacyjne, a szczególnie użyteczność sieci dróg samochodowych, kolejowych i wodnych, stan lotnisk i portów, a także zakres (skala) migracji ludności w strefie operacyjnej.
 - 6) Teren i klimat, który może znacząco wpływać na użyteczność uzbrojenia i sprzętu wojskowego i powodować konieczność stosowania specjalnego wyposażenia, transportu, obsługi, a także innych paliw czy przedsięwzięć medycznych.
 - 7) Połączona logistyka, rozumiana jako możliwość łączenia zasobów logistycznych wszystkich rodzajów sił zbrojnych (wojsk lądowych, sił powietrznych i marynarki wojennej) celem maksymalizacji poziomu zabezpieczenia logistycznego wojsk w połączonych operacjach.
 - 8) Logistyka wielonarodowa (*Multinational Logistic*), która jest koncepcją NATO-wską pozwalającą na korzystanie ze wspólnych zasobów logistycznych udostępnionych przez państwo wiodące (*Lead Nation*) lub państwo pełniące „rolę specjalisty” (*Role Specialist Nation*).
 - 9) „Wsparcie przez państwo-gospodarza” (*Host Nation Support – HNS*), które jest możliwe pod warunkiem utrzymywania na jego terytorium niezbędnych zasobów logistycznych i stanów osobowych mogących realizować zadania *HNS*. W przypadku naruszenia tej zasady do strefy operacyjnej zostaną przegrupowane dodatkowe zasoby wojskowe (logistyczne).
 - 10) Dostępność zasobów transportowych, które warunkują realizację przegrupowań. Zależą one od liczby i rodzajów środków transportowych, gęstości i jakości linii komunikacyjnych, potencjału portów lotniczych i morskich, a także od specjalistycznego sprzętu, np. do transportu czołgów. Specyficzną rolę odgrywa transport lotniczy, który jest kosztowny i posiada ograniczony zakres stosowania.
 - 11) Ludność cywilna, która pomimo, że podlega lokalnym władzom państwowym, może być planowana w procesie realizacji zabezpieczenia logistycznego sił NATO.
 - 12) Interoperacyjność, która oznacza konieczność świadczenia usług, udostępnienia zasobów lub środków w taki sposób, aby wszystkie państwa członkowskie NATO mogły z nich skorzystać.
 - 13) Użycie broni masowego rażenia (BMR) która może być skierowana na rejony logistyczne, stanowiące opłacalny cel ich ataku. Dlatego najwyższy priorytet powinny uzyskać przedsięwzięcia obrony przed BMR.
- e) **Orientowanie operacyjne.** Stanowi ono płaszczyznę integracyjną planowania operacyjnego i planowania logistycznego, które wzajemnie się warunkują, przy czym

nadrzędny jest plan operacyjny. Planowanie prowadzi do określenia potrzeb logistycznych, obejmujących:

- ✦ rejonów zabezpieczenia logistycznego;
- stan zasobów logistycznych w zakresie pomieszczeń zakrytych na magazyny, warsztaty i szpitale oraz otwartych rejonów składów i parkingów;
- linie komunikacyjne obejmujące sieć drogową, kolejową, lotniczą i wodną;
- kierowanie transportem i przegrupowaniem;
- uzbrojenie i sprzęt wojskowy;
- siłę roboczą;
- „wsparcie przez państwo-gospodarza” (*HNS*);
- współpracę cywilno-wojskową;
- wodę i energię elektryczną;
- świadczenia finansowe;
- materiały do obsługi wyposażenia w warunkach polowych;
- wyposażenie utrzymywane w odwodach;
- materiały pędne i smary, ich dystrybucję i systemy rurociągów paliwowych;
- łączność;
- pocztę i służbę kurierską;
- obronę i ochronę;
- służbę żywnościową;
- bezpieczeństwo ludzi i sprzętu;
- rozmieszczenie wyposażenia, uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

3.3. Plan zabezpieczenia logistycznego (*Logistic Support Plan*)

- a) Plany zabezpieczenia logistycznego należy aktualizować przy każdej okazji i sposobności - zgodnie z aktualną sytuacją operacyjną i bieżącymi danymi z rozpoznania logistycznego. Wobec ryzyka całkowitej utraty dowodzenia na współczesnym polu walki, planowanie logistyczne musi być wystarczająco elastyczne i autonomiczne. Scentralizowane kierowanie logistyką jest warunkiem skuteczności zabezpieczenia logistycznego wojsk w działaniach operacyjnych. Planowanie logistyczne musi być spójne ze wszystkimi aspektami działań wojsk.
- b) W strukturach sojuszniczych zabezpieczenie logistyczne sił zbrojnych musi być przedsięwzięciem połączonym, organizowanym wspólnym wysiłkiem wielu państw i ich

specjalistycznych służb. „Wsparcie przez państwo-gospodarza” (*HNS*) musi być zawarte w tematyce ćwiczeń i ćwiczone w okresie pokoju w ramach przygotowań do wojny.

c) Plan zabezpieczenia logistycznego wojsk powinien zawierać:

- zadanie zabezpieczenia logistycznego;
- zamiar działań logistycznych;
- zamiar podwładnych;
- priorytety zabezpieczenia logistycznego wojsk;
- kluczowe terminy realizacji zadań.

3.4. Rozkaz logistyczny (*Logistic Order*)

a) **Zasady ogólne.** Proces planowania daje początek rozkazodawstwu. Standardowy układ *Rozkazu logistycznego* zawarty jest w STANAGu - 2014.

b) **Przeznaczenie.** *Rozkaz logistyczny* jest wydawany w celu kierowania i skoordynowania działalności wojsk, gdy tylko wchodzi w powiązania logistyczne i organizacyjne. Może stanowić uzupełnienie *Rozkazu bojowego (operacyjnego)* dowódcy w zakresie zabezpieczenia logistycznego wojsk. *Rozkaz logistyczny* powinien być jasny, zwięzły i precyzyjny oraz powinien zawsze być wydawany z takim wyprzedzeniem, aby mógł być wykonany.

c) **Wydawanie rozkazu.** Na wyższych szczeblach dowodzenia *Rozkaz logistyczny* może być wydawany oddzielnie. Jeżeli jest wydawany w powiązaniu z *Rozkazem operacyjnym* wówczas jest on punktem „Zabezpieczenie logistyczne” tego rozkazu.

3.5. Kalkulacje sztabowe (*Staff Calculation*)

a) **Zasady ogólne.** Kalkulacje sztabowe stanowią uzupełnienie oceny sytuacji logistycznej i zawierają sprawdzenie możliwości przeprowadzenia działań ze względu na uwarunkowania logistyczne. Kalkulacje te powinny zagwarantować równomierny przepływ zaopatrzenia i uzupełnień do rejonu działań. Obejmują następujące kategorie danych (informacji):

- powinny być precyzowane w jednolitych jednostkach kalkulacyjnych (wielkościach miar);
- priorytety uwzględniające ugrupowanie wojsk i wyznaczające kolejność dostaw zaopatrzenia, uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz pierwszeństwo remontu sprzętu wojskowego;

- możliwości wykorzystania sprzętu, środków transportu, siły roboczej w istniejących (danych) warunkach;
- ograniczenia wynikające z rodzaju wykonywanego zadania bojowego; mogą one dotyczyć: wielkości ładunków, przepustowości dróg i mostów, zakresów odzysku i remontu sprzętu, warunków ewakuacji, niedoboru siły roboczej itp.

b) Kalkulacje Wydziału Personalnego (G1) obejmują następujące problemy:

- uzupełnianie stanów osobowych na podstawie danych informacji z wydziału G3;
- prognozowanie strat sanitarnych w celu przygotowania ewakuacji medycznej (zasobów transportowych) i niezbędnej liczby łóżek szpitalnych – jako informacja z G1 do G4;
- ewidencjonowanie poległych i grobów oraz ewakuacja zwłok.

c) Kalkulacje Wydziału Logistyki (G4). Wydział G4 określa koncepcję realizacji wszystkich potrzeb logistycznych wojsk na obszarze odpowiedzialności. Dokonuje on uogólnienia potrzeb logistycznych wojsk w celu ustalenia zobowiązań poszczególnych państw sojusznich. Wszystkie państwa członkowskie powinny stosować jednakowe jednostki kalkulacyjne (miary). Ważna jest ocena strat w jednostkach logistycznych i sprzęcie obsługowym oraz prognoza wielkości zapasów i rezerw logistycznych w strefie operacyjnej. Planowanie musi uwzględniać potrzeby logistyczne jeńców wojennych, których szacunkową liczbę podaje wydział G3.

3.6. Wsparcie informacyjne

Zastosowanie informatyki usprawnia zarządzanie zabezpieczeniem logistycznym wojsk.

4. DOWODZENIE, KIEROWANIE, ŁĄCZNOŚĆ I INFORMACJA (*Command And Control*)

Celem tego rozdziału jest przedstawienie ogólnych struktur dowodzenia, kierowania i systemów informatycznych niezbędnych do planowania, koordynacji i realizacji zabezpieczenia logistycznego sił NATO w działaniach militarnych.

- ◆ System dowodzenia, kierowania i informacji jest zintegrowany. Obejmuje doktrynę, procedury, struktury organizacyjne, stan osobowy, wyposażenie, urządzenia pomocnicze i łączności, które zapewniają dowódcom na wszystkich szczeblach dowodzenia, terminowe i właściwe dane (informacje) do planowania, kierowania i dowodzenia wojskami.
- ◆ Dowodzenie jest władzą przypisaną do poszczególnych stanowisk służbowych, sprawowaną przez dowódców. Dotyczy to dowodzenia operacyjnego i organizacyjnego podległymi jednostkami wojskowymi.
- ◆ Kierowanie jest władzą wykonywaną przez dowódców nad tą częścią działalności podporządkowanych jednostek wojskowych (oddziałów i pododdziałów), etatowo nie będących pod ich dowództwem, która obejmuje odpowiedzialność za wdrożenie rozkazów i zarządzeń.
- ◆ W sytuacji, gdy zarządzanie sprawami personalnymi i logistyką nie znajduje się w sferze odpowiedzialności narodowej, to i państwa członkowskie tego Sojuszu przekazują odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne wojsk na organy kolegialne NATO.
- ◆ „Logistyka wielonarodowa” (*Multinational Logistic*) w zabezpieczeniu logistycznym wojsk jest szczególnie istotna na współczesnym polu walki, na którym – z jednej strony – są zaangażowane narodowe i wielonarodowe siły zbrojne, z drugiej natomiast, brak jest wyraźnych linii styczności i linii rozgraniczenia różnorodnych sił.
- ◆ W celu osiągnięcia skutecznej i elastycznej realizacji zabezpieczenia logistycznego wojsk w ramach „logistyki wielonarodowej” pożądana jest jak najdalej rozwinięta interoperatywność. Może być ona osiągnięta poprzez jednolitość procedur, techniki wojskowej i technologii oraz automatyzację procesu dowodzenia wojskami.
- ◆ Skuteczne systemy dowodzenia, kierowania, łączności i informacji (C^3I) istotne są na etapie planowania, organizowania i realizacji zadań bojowych. Funkcje operacyjne, rozpoznawcze i logistyczne zależą od efektywności systemów C^3I . Centralne systemy C^3I integrują wszystkie funkcje i aspekty działań i pozwalają dowódcom i ich sztabom inicjować, ukierunkowywać, śledzić, kontrolować i reagować w każdej sytuacji. Ważna

jest więc organizacyjno-funkcjonalna integracja operacyjnego systemu C^3I z analogicznym systemem logistycznym C^3I służącym logistyce.

4.1. Organizacja pola walki

Strefa komunikacji	Strefa działań bojowych ⁸			
	Obszar tyłowy działań bojowych	Wysunięta strefa działań bojowych		
		Obszar tyłowy korpusu	Pas dywizji	
			Pas tyłowy dywizji	Rejon tyłowy brygady

a) **Wysunięta strefa działań bojowych (FCZ).** Zabezpieczenie logistyczne wojsk (oddziałów) w tej strefie realizują organiczne pododdziały logistyczne. Istnieje konieczność realizacji zabezpieczania logistycznego innych (niż własne) wojsk wchodzących w skład sił wielonarodowych. Narodowi dowódcy w strefie FCZ odpowiedzialni są za: przegrupowania, zaopatrywanie, transport, obsługi i remont, uzupełnianie stanów osobowych, leczenie i ewakuację oraz usługi gospodarczo-bytowe w warunkach polowych.

b) **Obszar tyłowy działań bojowych (RCZ).** Narodowe jednostki logistyczne w czasie kryzysu i wojny działające w tym obszarze mogą zabezpieczać także inne (niż własne) wojska, zwłaszcza tam gdzie będą one sprzyjały skuteczności działań. Realizacja zabezpieczenia logistycznego wojsk w tym obszarze może być przedmiotem porozumień bilateralnych.

c) **Strefa komunikacji (COMMZ).** Strefa komunikacji jest tyłową częścią Teatru działań wojennych. Obejmuje ona: linie komunikacyjne, przedsiębiorstwa zaopatrzeniowe, remontowo-ewakuacyjne i inne agencje (organizacje), które mogą być użyte do zaopatrywania wojsk oraz obsługi i remontu uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

4.2. Organizacja pola walki nowego typu

W przypadku zagrożenia militarnego kraju sojuszniczego, państwa wspomagające w celu udzielenia pomocy kierują swoje wojska do portów załadowniczych. Centrum Koordynacji Przegrupowań koordynuje przemieszczeniem tych wojsk do zagrożonego rejonu

⁸ Strefa działań bojowych (Combat Zone – CZ)

- do portów wylądowczych. Tam wojska są w razie potrzeby przeorganizowywane i wyposażane, a następnie kierowane są do rejonów działań.

4.3. Koordynacja logistyczna

- a) Od 1990 roku państwa członkowskie NATO uzgodniły, że istnieje wspólna odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne sił wielonarodowych tego Sojuszu.

Wobec powyższego państwa członkowskie NATO są odpowiedzialne za:

- 1) Organizowanie zabezpieczenia logistycznego dla swoich narodowych sił zbrojnych zgodnie z wymaganiami dowódców NATO. Może to powodować potrzebę dostarczania zaopatrzenia bezpośrednio ze źródeł krajowych lub przez państwa sojusznicze w oparciu o porozumienia o wspólnym zabezpieczeniu logistycznym wojsk (w ramach „logistyki wielonarodowej”).
- 2) Regularne dostarczanie dowódcy NATO stosownych i dokładnych informacji, dotyczących zabezpieczenia logistycznego wojsk (kontyngentów wojskowych) wydzielonych do sił sojuszniczych, które rozmieszczone będą w Strefie działań bojowych (CZ). Powinny one zawierać informacje dotyczące: przemieszczenia, transportu, zaopatrywania, obsługi i remontu, uzupełniania stanów osobowych, leczenia i ewakuacji medycznej oraz usług gospodarczo-bytowych.
- 3) Regularne dostarczanie dowódcy NATO meldunków o stanie narodowych jednostek logistycznych, które będą rozmieszczone w Obszarze tyłowym działań bojowych (RCZ) i Strefie komunikacji (COMMZ). Powinny one zawierać informacje dotyczące:
 - ich wydajności w zakresie zabezpieczenia logistycznego wojsk;
 - ich wydajności w zakresie pełnienia „roli państwa specjalisty” (*Role Specialist Nation*);
 - ich wydajności w pełnieniu roli „państwa wiodącego” (*Lead Nation*).
- b) Wzrost elastyczności i mobilności działania wojsk powoduje dodatkowe wymagania stawiane zespołom planującym ich zabezpieczenie logistyczne w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Planowanie to musi być integralną częścią planowania obronnego. W szczególności dotyczy to zabezpieczenia logistycznego zgrupowań wielonarodowych, przy ich dużym zaufaniu do wsparcia przez „państwo-gospodarza”.

4.4. Struktura dowodzenia i kierowania

Jedność dowodzenia jest podstawą do koordynacji działań. Logistyka jest funkcją dowodzenia. Mądre planowanie logistyczne jest podstawą dla strategicznej i operacyjnej elastyczności i mobilności wojsk. Dlatego dowódca musi posiadać uprawnienia do koordynacji działań szefów logistyki.

a) Połączone Centra Logistyki (*Combined Logistic Centre – CLC*)

- 1) Dowódca NATO może powołać na określonych szczeblach dowodzenia Połączone Centra Logistyki. Służą one do koordynacji przedsięwzięć pomiędzy NATO i narodowymi władzami logistycznymi państw członkowskich tego Sojuszu.
- 2) Połączone Centrum Logistyki, którego elementy już istnieją w strukturze dowodzenia wojskami i kierowania logistyką, składać się będzie z przedstawicieli narodowych i regionalnych organów logistycznych.

Na szczeblu Połączonego/Wspólnego Stanowiska Dowodzenia muszą być reprezentowane wszystkie służby logistyczne.

- 3) Państwa członkowskie NATO wydzielające swoich przedstawicieli do Połączonego Centrum Logistyki muszą otrzymywać wszystkie ekspertyzy dotyczące: logistyki wojsk lądowych, sił powietrznych, marynarki wojennej; zaopatrywania; obsługi i remontów; zabezpieczenia medycznego; przegrupowania i transportu, obrony terytorialnej, w tym współpracy cywilno-wojskowej oraz wsparcia przez państwo-gospodarza.
- 4) W czasie kryzysu i wojny Połączone Centrum Logistyki realizuje następujące zadania:
 - monitorowanie i ocena sytuacji logistycznej;
 - przetwarzanie wytycznych, planów i rozkazów operacyjnych dla potrzeb logistyki;
 - wnioskowanie, w dyrektywach i wytycznych dowódców, w zakresie podziału uprawnień i odpowiedzialności za zabezpieczenie logistyczne wojsk;
 - monitorowanie priorytetów logistycznych ustalonych przez dowódców;
 - identyfikowanie zasobów logistycznych;
 - prognozowanie potrzeb logistycznych wobec służb cywilnych i wojskowych;
 - koordynowanie i ukierunkowywanie zabezpieczenia logistycznego na rzecz wojsk;
 - śledzenie i ocenianie sytuacji kadrowej.

- b) Naczelnicy Dowódcy Podporządkowani (*Principal Subordinate Command – PSC*) stanowią pierwszy szczebel dowodzenia w NATO. W oparciu o delegowanie uprawnień (*Transfer of Authority – TOA*) dowodzą lub kierują narodowymi i wielonarodowymi zgrupowaniami wojsk. Dysponują sztabami logistycznymi, i gdy będzie to niezbędne, formować będą międzynarodowe organy koordynacji logistycznej. Naczelny Dowódca Podporządkowany

koordynuje zabezpieczeniem logistycznym podległych (podporządkowanych) wojsk wraz z dowódcami sił narodowych i wielonarodowych, jak również organami organizującymi „wsparcie przez państwo-gospodarza”.

- c) Główni Dowódcy Podporządkowani (*Major Subordinate Command – MSC*) wykonują obowiązki Naczelnego Dowódcy Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*Supreme Allied Commander Europe – SACEUR*) wobec sił zbrojnych wydzielonych pod ich dowództwo. Każdy Główny Dowódca Podporządkowany posiada zespół planowania logistycznego i wielonarodowe centra koordynacji logistyki. Zespoły te odgrywają kluczową rolę w rozdziale zasobów logistycznych.
- d) Centrum Koordynacji Logistyki Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*Allied Command Europe Logistic Coordination Centre – ACE – LCC*) jest najważniejszym organem logistycznym tego dowództwa.
- e) Centrum Logistyki Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*Allied Command Europe Logistic Centre – ALC*) jest organizacją kontrolną Naczelnego Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*Supreme Headquarters Allied Powers in Europe – SHAPE*).
- f) Wspólnym zadaniem Centrum Koordynacji Logistyki Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*ACE – LCC*) i Centrum Logistyki Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie (*ALC*) jest maksymalizacja skuteczności użycia wszystkich dostępnych zasobów logistycznych.

4.5. System dowodzenia i kierowania

- a) System dowodzenia i kierowania (*Command and Control – C2*) ułatwia dowodzenie wojskami. Integruje łączność, urządzenia pomocnicze, dowódcę i jego sztab oraz procedury przez nich stosowane. Obejmuje funkcje: zbierania informacji, podejmowania decyzji, określania zadań, rozmieszczania zasobów, kierowania wojskami.
- b) Każde państwo członkowskie NATO posiada swój własny (odrębny) system dowodzenia i kierowania wykorzystywany w kierowaniu zabezpieczeniem logistycznym wojsk wydzielanych do dyspozycji Sojuszu. Jednak, aby zapewnić skuteczne zabezpieczenie logistyczne swoich kontyngentów wojskowych wydzielonych do dyspozycji NATO, potrzebuje połączeń i wymiany informacji z przełożonym, podwładnymi oraz sąsiadami (wojskami sojusznymi).

- c) Każde państwo sojusznice NATO, gdy tylko jest to możliwe, powinno rozwijać automatyczne systemy przetwarzania danych (*Automatic Data Processing – ADP*) w stopniu umożliwiającym współpracę z innymi państwami sojuszniczymi.
- d) System dowodzenia i kierowania rozwijany dla potrzeb szefa logistyki powinien przyjmować dane (informacje) tylko jeden raz i z możliwie najniższego szczebla dowodzenia. Po tym jak dane te zostaną wprowadzone do systemu, kolejne szczeble dowodzenia powinny pracować raczej na podstawie informacji wtórnej (przetworzonej).
- e) Wymiana informacji pomiędzy wojskami (jednostkami wojskowymi) może być zautomatyzowana lub ręczna, jednak preferowane jest zautomatyzowane współdziałanie pomiędzy systemami dowodzenia i kierowania.

Rozdział informacji logistycznej oraz zasobów logistycznych pomiędzy zainteresowanymi stronami (wojskami) wymaga interoperacyjności informacyjnej. Wymagana jest więc standaryzacja procesów dowodzenia i kierowania oraz terminologii logistycznej.

4.6. Systemy łączności i informacji

- a) Proces zabezpieczenia logistycznego wojsk wymaga zbierania, oceny i przekazywania bardzo dużej ilości informacji. Dlatego też Centra Dowodzenia Logistyką (*Combined Logistic Centre – CLC*) muszą być wyposażone w najnowsze systemy informatyczne.
- b) Dane logistyczne pozyskiwane ze źródeł narodowych powinny funkcjonować w strukturze zautomatyzowanych systemów klasy *C3I* (*Command Control, Communications and Information*).
- c) Systemy łączności i informacji muszą zapewnić wymianę danych logistycznych pomiędzy różnymi Centrami Dowodzenia Logistyką i sąsiadującymi z nimi rejonami logistycznymi.
- d) Docelowo będzie zbudowany Zautomatyzowany System Dowodzenia, Kierowania i Informacji Dowództwa Sojusznich Sił Zbrojnych w Europie.
- e) Koniecznością jest dysponowanie bezpośrednimi łączami między organami logistycznymi i operacyjnymi.

4.7. Charakterystyka przyszłościowej struktury dowodzenia i kierowania

a) Założenia wstępne

- 1) Wielonarodowość, elastyczność i manewrowość sił zbrojnych jako założenia nowej strategii NATO, wymuszają pełną standaryzację procedur i norm logistycznych.

- 2) Państwa członkowskie NATO muszą zagwarantować, indywidualnie lub poprzez porozumienia międzynarodowe, pełne zabezpieczenie logistyczne swoich wojsk wydzielonych do tego Sojuszu podczas pokoju, kryzysu i wojny, w tym zapewnić odpowiednią mobilność strategiczną, transport i przegrupowanie wojsk.
- 3) Dowódcy NATO muszą posiadać stosowne uprawnienia do koordynacji zabezpieczenia logistycznego wojsk w zakresie ich obszarów odpowiedzialności i kontroli wydzielanych zasobów logistycznych.

Uprawnienia te upoważniają do:

- określania wymagań wobec „wsparcia przez państwo-gospodarza” (*HNS*);
- inicjowania i uczestniczenia w dwu- i wielostronnych negocjacjach;
- zawierania porozumień w sprawie „wsparcia przez państwo-gospodarza” w imieniu państw wydzielających swoje kontyngenty wojskowe;
- żądania meldunków i kontroli zasobów logistycznych przeznaczonych do zabezpieczenia logistycznego wojsk będących pod jego dowództwem;
- zwrotu określonych zasobów logistycznych.

b) Nowa koncepcja logistyki

Organizacja i zarządzanie zabezpieczeniem logistycznym wojsk w działaniach sojusznich NATO przewiduje następujące warianty:

- 1) Każde państwo ponosi odpowiedzialność za zabezpieczenie logistyczne własnych sił zbrojnych wchodzących w skład sił wielonarodowych lub Wielonarodowych Połączonych Sił Zadaniowych (*Multinational Joint Task Forces – MJTF*).
- 2) Organizowana jest wielonarodowa kooperacja i tworzenie wspólnego funduszu zasobów logistycznych pod koordynacją wyznaczonego dowódcy.
- 3) Jedno z państw członkowskich pełni rolę „państwa wiodącego” (*Lead Nation*) w zakresie koordynowania i realizacji całego zabezpieczenia logistycznego na rzecz wszystkich narodowych kontyngentów wojskowych z jego refundacją od zabezpieczanych państw.
- 4) Wybrane zadania logistyczne realizują „państwa wiodące” (*Lead Nation*) lub państwa pełniące „rolę specjalisty” (*Role Specialist Nation*).
- 5) Potrzeby operacyjne i logistyczne NATO mogą wymagać łączenia kilku z przedstawionych wariantów w jeden system logistyczny tworzony na potrzeby Wielonarodowych Połączonych Sił Zadaniowych.

c) Kluczowe zadania logistyki

- 1) Regionalne planowanie zabezpieczenia logistycznego kontyngentów wojskowych. Plany zabezpieczenia logistycznego wojsk muszą być opracowywane w oparciu o potrzeby

logistyczne wojsk, ich strukturę organizacyjną oraz planowane zużycie zasobów logistycznych.

- 2) Rozpoznanie logistyczne powinno dostarczać informacji o portach załadowania i wyładowania wojsk i zaopatrzenia, rejonach ześrodkowania wojsk, niezbędnych wojskom liniach komunikacyjnych, dostępnych lokalnych zasobach logistycznych, możliwościach magazynowania zaopatrzenia w sytuacjach szczególnych.
- 3) System zaopatrywania wojsk powinien być budowany w zależności od pojemności transportu i czynników czasowo-przestrzennych oraz uwzględniać wpływ środowiska (klimat, pogoda).

5. ZAOPATRYWANIE ⁹ (*Supply*)

W tym rozdziale zostały przedstawione kierunki usprawnienia systemów zaopatrywania państw członkowskich w ramach NATO.

- ◆ Z uwagi na odrębność narodowych systemów zaopatrywania istnieje potrzeba ich głębokiej standaryzacji w celu uzyskania docelowej interoperacyjności i wysokiej elastyczności.
- ◆ Ważnym kryterium funkcjonowania narodowych systemów zaopatrywania jest minimalizacja poziomu zapasów uzbrojenia i sprzętu technicznego oraz środków bojowych i materiałowych.
- ◆ Władze NATO ponoszą kolektywną odpowiedzialność za zaopatrywanie sił wielonarodowych, państwa członkowskie za podtrzymywanie gotowości swoich wojsk.
- ◆ Zapasy zaopatrzenia w narodowych siłach zbrojnych państw członkowskich NATO muszą być wystarczające do utrzymania zdolności bojowej wojsk w ustalonych okresach.
- ◆ Dowódcy NATO są upoważnieni do koordynacji procesów zaopatrywania między narodowymi dowództwami logistycznymi. Mają też możliwość rozdzielania określonych zasobów logistycznych bezpośrednio do podległych wojsk.
- ◆ Dowódcy NATO muszą otrzymać wystarczającą władzę nad zasobami logistycznymi warunkującą rozwinięcie i utrzymanie gotowości podległych sił Sojuszu.
- ◆ Narodowy systemom zaopatrywania należy zapewnić interoperacyjność z systemami centralnymi NATO.

5.1. Obowiązujące klasy zaopatrzenia w NATO

W NATO obowiązuje 5 klas zaopatrzenia wyszczególnionych w STANAG-u-2961. Są to:

Klasa I

Wyroby, które są spożywane przez stany osobowe lub zwierzęta w ustalonych normach bez względu na lokalne zmiany warunków walki lub terenu, np. żywność i pasza.

⁹ W Regulaminie działań wojsk lądowych. DWLąd, sztab W-wa 1999, terminowi „zaopatrywanie” odpowiada termin „zabezpieczenie materiałowe wojsk”.

Klasa II

Zaopatrzenie, dla którego normy są ustalone w etatowych tabelach należności i wyposażenia, np.: umundurowanie, broń, komplety narzędzi, części zamienne, pojazdy.

Klasa III

Materiały pędne i smary przeznaczone dla wszystkich celów, z wyjątkiem stosowanych w samolotach bojowych lub uzbrojeniu takim jak miotacze ognia, np.: paliwa, oleje smarowe, smary, węgiel i koks.

(Klasa III a – paliwo lotnicze i smary)

Klasa IV

Zaopatrzenie, dla którego normy nie są ustalone w zatwierdzonych tabelach należności. W zasadzie obejmują: materiały budowlane i fortyfikacyjne oraz uzupełniające wielkości środków zaopatrzenia, podobnych do określonych w klasie II, takie jak: pojazdy uzupełniające.

Klasa V

Amunicja, materiały wybuchowe i chemiczne wszystkich rodzajów.

5.2. Zarządzanie zaopatrywaniem w narodowych siłach zbrojnych

- a) Państwa członkowskie NATO uzgodniły ramy współpracy w zakresie wymiany informacji zaopatrzeniowej i stosując porozumienia /umowy o wsparciu zaopatrzeniowym zobowiązały się go wzajemnie dostarczać w razie takiej potrzeby. Tego rodzaju wsparcie zaopatrzeniowe może mieć formę zaplanowanej pomocy logistycznej, rozdziału środków zaopatrzenia przez dowódców NATO na poszczególnych szczeblach dowodzenia pomiędzy wojska znajdujące się pod ich dowództwem lub doraźnej pomocy logistycznej w razie kryzysu i wojny. Państwa członkowskie NATO zobowiązały się do wdrożenia powyższych ustaleń do swoich narodowych doktryn i procedur.
- b) NATO interesuje się procesem zarządzania zaopatrywaniem w narodowych siłach zbrojnych tylko w zakresie, na który składają się ogólne problemy Sojuszu. Państwa członkowskie NATO powinny wydzielać systemy zaopatrywania, które będą spełniać wymagania dowódców NATO. Wymaga to stosowania **Systemu Kodyfikacji NATO**.

5.3. Zarządzanie zaopatrywaniem w Głównym Dowództwie Podporządkowanym

- a) Do planowania i koordynacji zabezpieczenia logistycznego wojsk dowódcy NATO posiadają organy G4. Zarządzanie zaopatrywaniem jest kompetencją organów narodowych do czasu przekazania zasobów na rzecz dowódcy NATO.
- b) Zakres uprawnień dowódców NATO do zarządzania zaopatrywaniem jest zróżnicowany. Niektórym przyznano prawo fizycznej kontroli stanu zasobów logistycznych.
- c) Organy G4 zapewniają dowódcy NATO oceny lub kalkulacje zdolności zaopatrzeniowych podporządkowanych wojsk.
- d) Dowódca NATO może zmienić kierunek (adresatów) narodowych dostaw zaopatrzenia, jeśli aktualne wyposażenie, uzbrojenie i zadania bojowe podległych wojsk wielonarodowych będą wymagały dostaw zaopatrzenia. Zredystrybuowane zaopatrzenie powinno być zwrócone lub zrefundowane przez państwo pobierające. Istnieje możliwość tworzenia międzynarodowych funduszy zaopatrzeniowych i wspólnego finansowania zasobów zaopatrzenia według kryterium „koszt-efekt”.

5.4. Standaryzacja zaopatrywania

- a) Proces zaopatrywania sił NATO podlega standaryzacji.
- b) W skali NATO produkcja i rozwój nowoczesnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego podlega międzynarodowej standaryzacji we wszystkich fazach projektowania, wytwarzania i użytkowania.
- c) Wzmocnienie interoperacyjności w zakresie zaopatrywania w siłach NATO osiąga się przez wspólne korzystanie z takich środków zaopatrzenia jak: paliwa, amunicja, racje żywnościowe, narzędzia itp. Skala ich zużycia przez wojska warunkowana jest głównie możliwościami systemu transportowego i ograniczeniami komunikacyjnymi obszaru, na którym prowadzone są działania.
- d) Dowódcy NATO muszą mieć uprawnienia do zarządzania wielostronnymi procesami zaopatrzeniowymi oraz do planowania i koordynowania zabezpieczenia logistycznego wojsk pod kątem potrzeb operacyjnych.

5.5. Zaopatrywanie połączonych sił zbrojnych

- a) Działania militarne prowadzone siłami wielonarodowymi NATO będą **operacjami połączonymi** pod jednolitym dowództwem. Należy jednak zachować żywotność każdego narodowego systemu zaopatrywania, stąd planowanie logistyczne musi być integralną częścią planowania operacyjnego.

- b) Niepewność i nieoczekiwane wypadki na współczesnym polu walki będą zakłócać realizację planów zaopatrzenia wojsk poprzez eliminowanie niektórych źródeł zaopatrzenia. W krytycznej sytuacji należy maksymalnie wykorzystywać wszystkie dostępne źródła zaopatrzenia przy ograniczonych procedurach formalnoprawnych.
- c) Warunki i terminy redystrybucji określonych zasobów logistycznych przez dowódców NATO z jednych formacji narodowych do innych są przedmiotem umów i uregulowań prawno-międzynarodowych państw członkowskich NATO.

5.6. Meldowanie o stanie zaopatrzenia

- a) Meldunki o stanie szczególnie ważnych systemów uzbrojenia i sprzętu wojskowego składane są według procedury AD 80-50 .

Informacje o stanie zapasów zaopatrzenia oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego stanowią bazę do sporządzenia Logistycznych meldunków statystycznych (*Logistic Statistical Report* – *LOG STAR II*), które zawierają szczegółowe dane o uzbrojeniu (systemach broni), stanie zapasów amunicji i innego zaopatrzenia.

- b) Logistyczny meldunek statystyczny (*LOG STAR II*) w czasie kryzysu i wojny zmienia się w Meldunek oceny sytuacji logistycznej (*Logistic Assessment Report* – *LOG ASSESREP*), który sporządzony jest codziennie na szczeblu Głównego Dowódcy Podporządkowanego (*Major Subordinate Command* – *MSC*).

5.7. Czynniki gotowości i żywotności

- a) Wytyczne *MC 55/3* (Czynniki gotowości i zdolności jej podtrzymywania)¹⁰ ustanawiają różne kategorie gotowości sił zbrojnych oraz wskaźniki do planowania poziomu gromadzonych zapasów zaopatrzenia.
- b) Wytyczne *MC 55/3* powinny być powiązane z dodatkowymi wytycznymi o gromadzeniu zapasów amunicji, mps i innych środków materiałowych.
- c) Wytyczne Naczelnego Dowództwa Sojusznicznych Sił Zbrojnych w Europie (*SHAPE*) do planowania gromadzenia zasobów materiałowych są opracowywane zgodnie z zaleceniem

¹⁰ *MC 55/3* (Wersja ostateczna) – Czynniki gotowości i zdolności jej podtrzymania (Jawne). IMS (Kwatera Główna NATO), 12 listopada 1992.

wytycznych MC 53/1¹¹, gdzie podane są metody kalkulowania potrzeb ilościowych wyposażenia bojowego i amunicji do prowadzenia operacji.

- d) Dokumenty do wytycznych: MC 55/1 i MC 55/3 są cyklicznie aktualizowane na Konferencji ds. Koordynacji Logistyki Dowództwa Sojuszniczych Sił Zbrojnych w Europie (ACE) i stanowią podstawę do planowania gromadzenia zasobów logistycznych w ramach NATO, do meldowania o zasobach i oceny krajowych (narodowych) potencjałów wojskowych.
- e) W planowaniu gromadzenia zapasów amunicji używa się następujących kategorii (pojęć):
- amunicja na poziom wysiłku - planowana w oparciu o oczekiwaną dzienną normę zużycia;
 - amunicja zorientowana na resurs - dla wszystkich rodzajów uzbrojenia wojsk lądowych strzelającego ogniem bezpośrednim;
 - amunicja stosownie do zagrożenia - przeznaczona do unieszkodliwienia ustalonego rodzaju zagrożenia, np. dla artylerii przeciwlotniczej bliskiego zasięgu;
 - amunicja zorientowana na cel – przeznaczona do unieszkodliwienia ostatecznie oszacowanej liczby celów, a jej całkowite potrzeby określone są uzgodnionym wzorem matematycznym.
- f) Zapasy zaopatrzenia są często określane (wyrażane) „normą dzienną” zaopatrzenia (Combat Day of Supply – CDOS), która na współczesnym polu walki ulega obecnie dezaktualizacji.
- g) Kategorie zapasów:
- **zapasy operacyjne** - poziom zapasów gwarantujący zaspokojenie prognozowanych potrzeb operacyjnych ;
 - **zapasy podstawowe** - zabezpieczające wykonanie planów operacyjnych, w z góry określonym czasie;
 - **zapasy podtrzymujące zdolność bojową** - zabezpieczające wykonanie planów operacyjnych ponad ustalony czas;
 - **uzupełnienie** - czynność odtwarzania zapasów do wymaganych poziomów zaopatrzenia.

¹¹ MC 53/1 – Okresy meldunkowe Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych NATO w Europie(SACEUR).

5.8. Szkolenie do wspólnego zaopatrywania

- a) Wobec poważnych ograniczeń finansowych jakimi podlegają wszystkie armie państw NATO następuje redukcja liczby ćwiczeń wojskowych. Jednocześnie wzrastają zadania logistyczne, zwłaszcza zaopatrzeniowe, przy tych samych normach operacyjno-taktycznych. Stąd duża ranga współdziałania i wspólnych (sojuszniczych) szkoleń (ćwiczeń) logistycznych.
- b) Zachodzi pilna konieczność włączenia procedur zaopatrzeniowych państw NATO do różnych standardów szkolenia, np. polowego i garnizonowego. Kadra logistyczna w batalionach, brygadach i dywizjach powinna znać procedury zaopatrywania obowiązujące w NATO.
- c) Państwa członkowskie NATO ustaliły procedury zawierania wspólnych transakcji zaopatrzeniowych w czasie pokoju, które sprawdziły się w praktyce wojskowej.

5.9. Wsparcie przez państwo-gospodarza (*Host Nation Support – HNS*)

- a) „Wsparcie przez państwo-gospodarza” (*HNS*) uzupełnia organiczne zaopatrzenie świadcząc dostawy zaopatrzenia, usługi i przydzielając siłę roboczą na rzecz sił sojuszniczych, podtrzymując znacząco ich zdolności bojowe. Porozumienia bilateralne i wielostronne uwzględniają potrzeby Głównych Dowódców NATO (*MNC*), gwarantując ochronę zasobów, udostępniają elementy infrastruktury oraz siłę roboczą. „Wsparcie przez państwo-gospodarza” jest istotnym elementem udogodnień logistycznych wynikającym ze wspólnoty obronnej NATO.
- b) Mogą być realizowane następujące formy krajowego wsparcia zaopatrzeniowego: bezpośrednie wsparcie wojskowe, pomoc z cywilnych źródeł na mocy kontraktu zawartego „z państwem-gospodarzem”, wsparcie zaopatrzeniowe bezpośrednio ze źródeł „państwa-gospodarza”. Wsparcie zaopatrzeniowe może mieć charakter zaplanowany (na mocy kontraktu) lub *ad hoc*.
- c) Dowódca NATO powinien mieć uprawnienia do ustalania potrzeb zaopatrzeniowych w ramach „wsparcia przez państwo-gospodarza” jako uczestnik dwustronnych i wielostronnych negocjacji w zakresie doradztwa, pod kątem potrzeb operacyjnych sił zbrojnych NATO.

5.10. Wytyczne do obrony przedsięwzięć zaopatrywania przed skutkami użycia broni masowego rażenia

- a) Zaopatrzenie i wyposażenie wojskowe musi być maksymalnie chronione przed skażeniem środkami masowego rażenia. Ochrona środków bojowych i materiałowych oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego jest bardziej efektywna i tańsza niż odkażanie.
- b) W celu utrzymania wysokiej żywotności i użyteczności zapasy zaopatrzenia powinny być rozśrodkowane, osłonięte, opakowane i przygotowane do transportu z zachowaniem zasad obrony przed bronią masowego rażenia.
- c) Między państwami NATO powinno być wymieniane i przekazywane tylko nieskażone zaopatrzenie, o pełnej wartości użytkowej. W sytuacjach krytycznych o użyciu skażonego zaopatrzenia decyduje dowódca operacyjny.

6. PRZEGRUPOWANIE I TRANSPORT (*Movement And Transportation*)

W tym rozdziale przedstawiono ogólne zasady planowania, koordynacji i wykonywania przegrupowań wojsk oraz transportu na korzyść operacji NATO.

- ◆ Przegrupowanie i transport obejmuje całe spektrum lądowej infrastruktury transportowej, urządzeń pomocniczych, przewóz drogą powietrzną i morską oraz wyposażenie, które jest niezbędne do rozwinięcia, przyjęcia i dalszego przemieszczania sił zbrojnych (wojsk).
- ◆ Wielonarodowy charakter sił wojskowych NATO i ograniczone wojskowe zasoby transportowe wymagają koordynacji i kooperacji pomiędzy wojskowymi i cywilnymi agencjami transportowymi w celu zapobieżenia konkurencji w przegrupowaniu wojsk oraz dostępu do zasobów transportowych.
- ◆ Państwa członkowskie oraz dowódcy NATO muszą brać pod uwagę granice państwowe przy sporządzaniu planów transportu.

6.1. Zasady przegrupowania i transportu

- a) **Koordynacja i kooperacja** - przegrupowania i transportu pomiędzy organami NATO a krajowymi transportowymi agencjami wojskowymi i cywilnymi.
- b) **Wydaźność** - oznaczająca optymalne wykorzystanie wojskowych i cywilnych zasobów transportowych tak lądowych, jak też powietrznych i morskich.
- c) **Elastyczność** - planowanie oraz realizacja przegrupowania i transportu musi uwzględniać dynamikę zmian sytuacji operacyjnej.
- d) **Kompatybilność transportu** – wyposażenie wojskowe powinno być dostosowane do przewozu dostępnymi środkami transportowymi.
- e) **Przejrzystość** - między władzami wojskowymi a cywilnymi państwa oraz władzami NATO musi istnieć pełna wymiana informacji o przegrupowaniu i transporcie.
- f) **Prymat operacyjny** - oznacza nadrzędność założeń i potrzeb operacyjnych w planowaniu przegrupowania i transportu.
- g) **Prostota** - oznacza konieczność maksymalnego uproszczenia planów przegrupowania i procedur transportowych.
- h) **Standaryzacja** - podstawowy warunek pomyślności przegrupowania i transportu odnosi się tak do procedur, wyposażenia i sprzętu jak również do systemów danych (informacji) i oprogramowania.

6.2. Zadania i odpowiedzialność

- a) Władze państw członkowskich i organy NATO ponoszą wspólną odpowiedzialność za przegrupowanie i transport wojsk w interesie wsparcia operacji NATO. Wyróżnia się następujące rodzaje tej odpowiedzialności:
- **odpowiedzialność państwa** - za pozyskanie środków transportowych, za planowanie i kierowanie przegrupowaniem narodowych sił zbrojnych;
 - **odpowiedzialność NATO** - za ustalanie priorytetów, koordynowanie przegrupowań, usuwanie konfliktów, wynikających w czasie przegrupowania i transportu oraz uzupełnianie i rozśrodkowanie podległych sił zbrojnych.
- b) **Kwatera Główna NATO** (*Headquarters – HQ*) jest odpowiedzialna za koordynację przegrupowań strategicznych współpracując ściśle z państwami członkowskimi, Głównymi Dowódcami NATO oraz cywilnymi organizacjami NATO.
- c) **Główni Dowódcy NATO** (*Major NATO Commanders – MNC*) we współpracy z podległymi dowódcami i osobami funkcyjnymi koordynują z państwami członkowskimi zasady przegrupowania i transportu oraz procedury, zadania i odpowiedzialność NATO. Opracowują operacyjne plany zabezpieczenia przegrupowania i transportu sił NATO oraz planują rozmieszczenie zasobów transportu i przegrupowania.
- d) **Państwa członkowskie** wysyłające kontyngenty wojskowe do sił NATO:
- planują i kierują przegrupowaniem własnych wojsk oraz narodowych jednostek wojskowych kierowanych do wielonarodowych sił NATO;
 - określają warunki przegrupowania i zawierają niezbędne porozumienia transportowe;
 - przydzielają, na żądanie Głównych Dowódców NATO (MNC), środki transportu do dyspozycji innych państw zgodnie z ustalonymi priorytetami;
 - ponoszą odpowiedzialność za strategiczne przegrupowanie własnych sił do uzgodnionych wjazdowych punktów granicznych na teatrze działań;
 - kierują oraz obsługują cywilne i wojskowe zasoby transportowe wykorzystywane do przegrupowania i transportu wojsk narodowych i sojusznicznych;
 - w razie potrzeby mogą negocjować (umowy dwustronne) pomoc od innych państw w zakresie zasobów transportowych.
- e) **Państwa-gospodarze**
- koordynują i kierują przegrupowaniem wojsk sojusznicznych na ich własnych terytoriach, uwzględniając wymagania dowódców NATO;

- negocjują niezbędne porozumienia z państwami trzecimi w przypadku przekraczania ich granic;
- modyfikują plany i akty legislacyjne pod kątem skutecznego wykorzystania własnych wojskowych i cywilnych zasobów transportowych podczas operacji NATO;
- obsługują wojskowe i cywilne zasoby transportowe w celu zabezpieczenia przegrupowania sił narodowych i sojuszników;
- meldują wojskowym i cywilnym organom transportowym NATO o stanie krajowych wojskowych i cywilnych zasobów transportowych.

6.3. Przegrupowanie drogą morską

W warunkach pokoju, kryzysu lub wojny większość uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz zapasów zaopatrzenia dla rozwijanych lub luzowanych wojsk państw członkowskich NATO będzie przewożona drogą morską. Bezpieczeństwo i obronę transportów morskich oraz dostępność portów i urządzeń pomocniczych zapewnia Główny Dowódca NATO(MNC). Państwa członkowskie NATO mogą wykorzystać flotę handlową do rozwijania i podtrzymywania zdolności bojowej swoich sił zbrojnych. Wody przybrzeżne przylegające do teatru działań mogą stanowić alternatywne drogi przemieszczania wojsk na teatrze. Komisja ds. Planowania Przewozów Oceanicznych (*Planning Board for Ocean Shipping – POBS*) planuje wykorzystanie transportu do przewozu ludzi i towarów drogą morską w czasie pokoju, kryzysu i wojny, zarówno wewnątrz jak i poza rejonem Północnego Atlantyku.

6.4. Przegrupowanie drogą powietrzną

Cywilne zasoby lotnicze pozostają pod nadzorem władz państwowych. W NATO w związku z tym zostały powołane specjalne organy cywilne do koordynacji i współpracy w planowaniu transportu powietrznego tak od strony technicznej jak i organizacyjnej. W przypadku wojny tworzona jest Agencja NATO ds. Lotnictwa Cywilnego (*NATO Civil Aviation Agency – NCAAA*). Transport powietrzny ludzi i sprzętu wojskowego, zwłaszcza za pomocą śmigłowców, jako najszybszy, będzie dużą konkurencją dla transportu kolejowego czy drogowego.

6.5. Przegrupowanie drogą lądową

Transport lądowy (samochodowy, kolejowy, wodny śródlądowy) utrzymywany jest pod narodową kontrolą. Dlatego organy NATO odpowiedzialne za planowanie transportu

lądowego muszą ściśle współpracować z odpowiednimi organami narodowymi. W tym celu NATO posiada specjalne komisje i komitety cywilne.

6.6. Dowodzenie i kierowanie przegrupowaniem i transportem

W celu osiągnięcia pełnej przewagi na teatrze wojennym przez narodowej i natowskie systemy dowodzenia oraz kierowania i łączności zasobami transportowymi, będzie stosowana następująca polityka:

- a) Dowodzenie i kierowanie wojskowymi zasobami transportu pozostaje w gestii odpowiednich organów narodowych, jeśli państwa nie zawarły innych porozumień z władzami NATO;
- b) Dla zadań koordynowanych przez Głównego Dowódcę NATO (*MNC*), poszczególne państwa członkowskie Sojuszu powinny wydzielić wszystkie niezbędne zasoby transportowe;
- c) Odpowiedni dowódca NATO ustala priorytety dla zadań przegrupowania i transportu i jest odpowiedzialny za likwidację ewentualnych konfliktów w czasie przegrupowania oraz w zakresie potrzeb transportowych wielonarodowych sił Sojuszu;
- d) Ze względu na rangę każde przegrupowanie sił NATO będzie koordynowane na najwyższym szczeblu dowodzenia tego Sojuszu.

6.7. Łączność i zautomatyzowany system przetwarzania danych

Do wspomagania skomplikowanych obliczeń dotyczących rozdziału zasobów transportowych muszą być wykorzystane zautomatyzowane systemy przetwarzania danych oraz interoperacyjne systemy łączności. Wykorzystanie tych systemów stanowi podstawę racjonalnych decyzji planowania, kierowania i koordynacji oraz gwarantuje dowódcom terminową informację o stanach rozwijanych sił NATO.

7. OBSŁUGI I REMONTY¹² (Maintenance)

7.1. Utrzymanie

- a) Eksploatacja sprzętu definiowana jest jako wszelka działalność podejmowana w celu zachowania uzbrojenia i sprzętu wojskowego w określonym stanie lub przywrócenia go do takiego stanu. Obejmuje: kontrolę, testowanie, obsługiwanie, klasyfikację ze względu na podatność obsługową, odzyskiwanie i reklamacje.
- b) Ogólne zasady eksploatacji sprzętu wojskowego są ustalane na etapie jego konstruowania i powinny gwarantować wysoki standard użytkowania w ekstremalnych warunkach bojowych. Zasady te precyzują: standardy eksploatacji, kryteria obsługowe, wielkość i poziom zapasów części zamiennych, potrzeby siły roboczej do ich obsługi, zakresy usług wykonywanych przez zakłady wojskowe i cywilne, niezbędne narzędzia specjalistyczne, aparaturę kontrolną, instrukcje i przepisy.
- c) Działalność obsługowa sprzętu na polu walki zależy od: celu i przeznaczenia sprzętu, intensywności przemieszczania, sposobu rozwinięcia jednostek remontowych i ewakuacyjnych, dostępności części zamiennych, zestawów narzędzi i wyposażenia kontrolnego, wyszkolenia personelu, oddalenia sprzętu od jednostek remontowych, dostępności miejscowych zasobów remontowych, możliwości korzystania ze świadczeń dostarczanych w ramach „wsparcia przez państwo-gospodarza”.
- d) Mobilność i skuteczność działania jednostek remontowych i ewakuacyjnych oraz standardy dowodzenia i kierowania tymi jednostkami na polu walki muszą odpowiadać potrzebom wojsk, na rzecz których realizowane jest zabezpieczenie techniczne.
- e) Na współczesnym polu walki ważne jest organizowanie grup ewakuacyjno-remontowych, ponieważ podnosi standard obsługi remontów uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

7.2. Remont

- a) Remont obejmuje wszelkie przedsięwzięcia mające na celu przywrócenie uzbrojenia i sprzętu wojskowego do stanu użyteczności w możliwie najkrótszym czasie.
- b) Skuteczny remont zależy od stopnia wdrożenia następujących zasad: stosowania standardowych procedur, kontrolowania stanu technicznego sprzętu celem wykrycia

¹² W Regulaminie działań wojsk lądowych. DWLąd, sztab. W-wa 1999, terminowi „obsługi i remonty” odpowiada termin „zabezpieczenie techniczne wojsk”.

uszkodzeń, zapewnienia części zamiennych, stosowania priorytetów w nagłych przypadkach, organizacji procesu remontowego.

- c) Przywracanie uzbrojenia i sprzętu wojskowego do stanu używalności powinno być przeprowadzane na szczeblu, który gwarantuje możliwie najkrótszy czas remontu. Dlatego wykonywanie remontów należy organizować stosownie do sytuacji operacyjnej i posiadanych zasobów remontowych.
- d) Decyzja o zakresie i terminie remontu musi uwzględniać następujące uwarunkowania: zadania operacyjne, skalę trudności, czas wymagany i czas dostępny na remont, najpilniejsze potrzeby remontu i ewakuacji, prognozowane straty uzbrojenia i sprzętu wojskowego, kwalifikacje i możliwości personelu technicznego, dostępność części zamiennych i urządzeń pomocniczych.
- e) Niesprawne uzbrojenie i sprzęt wojskowy powinny być remontowane możliwie najbliżej miejsca uszkodzenia, dlatego potencjał remontowy powinien być mobilny.
- f) W przypadkach koniecznych jednostki remontowe wyższego szczebla powinny wesprzeć wojska rozmieszczone na przednich rubieżach poprzez rozwinięcie ruchomych jednostek remontowych i ewakuacyjnych.
- g) Przedsięwzięcia remontowe będą podlegać zmianom stosownie do sytuacji operacyjnej.
 - 1) W działaniach obronnych jednostki remontowe powinny być rozmieszczane bezpośrednio przy zabezpieczanych wojskach, aby natychmiast remontować sprzęt o zasadniczym znaczeniu bojowym.
 - 2) W działaniach zaczepnych sprzęt o zasadniczym znaczeniu bojowym musi być remontowany natychmiast, a walczące wojska muszą być odciążone od niesprawnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego.
 - 3) W działaniach opóźniających odzyskiwanie i ewakuacja uzbrojenia i sprzętu wojskowego mają pierwszeństwo przed jego remontem. Remontom podlega jedynie takie uzbrojenie i sprzęt wojskowy, które mogą być stosunkowo szybko wyremontowane przy ograniczonych zasobach remontowych.
 - 4) Podczas misji pokojowych rozmieszczenie i wykorzystanie zasobów remontowo-ewakuacyjnych jest elastycznie dostosowywane do bieżących potrzeb i okoliczności.
- h) Pomoc techniczna na polu walki (*Battlefield Damage Repair – BDR*) musi być improwizowana. Wykonywane w ramach niej zabiegi techniczne mają charakter doraźny, często przy braku specjalistycznych narzędzi i części zamiennych. Po wykonaniu zadania bojowego sprzęt, któremu udzielono pomocy technicznej musi być poddany odpowiedniemu remontowi.

7.3. Odzyskiwanie i ewakuacja sprzętu

- a) Odzyskiwanie oznacza ratowanie sprzętu powypadkowego i przemieszczanie go do miejsca remontu lub ewakuacji. Jego celem jest podtrzymanie gotowości technicznej uzbrojenia i sprzętu wojskowego.
- b) Odzyskiwanie i ewakuację sprzętu realizuje się poprzez: wycofanie uszkodzonego sprzętu spod ognia przeciwnika, zapobieganie dostania się w ręce przeciwnika sprzętu użytecznego i ekonomicznie przydatnego do remontu, dostarczenie (ewakuację) sprzętu do jednostek remontowych.
- c) Wszystkie jednostki wojskowe muszą posiadać etatowe siły i środki do odzyskiwania i ewakuacji swojego organicznego sprzętu. Dodatkowo mogą być wspierane sprzętem ewakuacyjnym z wyższego szczebla dowodzenia.
- d) Sprzęt o zasadniczym znaczeniu bojowym, który nie może być wyremontowany przez użytkownika, po jego odzyskaniu powinien być wyewakuowany do odpowiednich zakładów remontowych. Jeśli jego ewakuacja nie jest możliwa, aby zapobiec użytkowaniu go przez przeciwnika, sprzęt ten powinien być zniszczony. Decyzję o zniszczeniu takiego sprzętu podejmuje dowódca.

7.4. Zbieranie sprzętu na polu walki

- a) Zbieranie sprzętu na polu walki polega na jego odzyskiwaniu, ewakuacji i wydobywaniu sprzętu uszkodzonego, zbytecznego, lub porzuconego przez sojuszników lub przeciwnika.
- b) Uszkodzone uzbrojenie i sprzęt wojskowy sił NATO, w różnym stanie sprawności technicznej stanowi potencjał techniczny do ponownego użycia. Sprzęt taki powinien być dostarczany do punktów zbiórki uszkodzonego sprzętu, gdzie poddawany jest sprawdzeniu i remontowi, a następnie przekazywany jest użytkownikom.

7.5. Zarządzanie częściami zamiennymi

- a) Dostępność właściwych części zamiennych ma decydujący wpływ na szybkość przywracania niesprawnego sprzętu do stanu użyteczności. Zarządzanie zasobami części zamiennych powinno być przez zautomatyzowane systemy informatyczne.
- b) Poziom zaopatrzenia w części zamienne jest funkcją potrzeb operacyjnych, rodzajów i wielkości prognozowanych uszkodzeń, normatywnych czasów remontów oraz dostępności i czasu potrzebnego na ich zdobycie (zakup).

- c) Podstawową funkcję informacyjną w zakresie części zamiennych pełni Natowski Numer Zapasu, (*NATO Stock Number – NSN*), który jest identyfikatorem w komputerowym systemie zaopatrywania i zarządzania funduszem części zamiennych.
- d) Zarządzanie środkami krytycznymi odnosi się do technicznych środków materiałowych (części zamiennych) ważnych dla prowadzonych działań, które występują w ograniczonych ilościach. Posiadają one decydujący wpływ na sprawność użytkową sprzętu i dlatego są przedmiotem szczególnej troski na wszystkich szczeblach dowodzenia. W nagłych przypadkach będą one przerzucane do miejsc naprawy w trybie pilnym łącznie z wykorzystaniem transportu lotniczego. Dopuszcza się pozyskiwanie środków krytycznych w okresie kryzysu i wojny przez kanibalizm techniczny innego sprzętu.

7.6. Standaryzacja

- a) Sojusznicze siły zbrojne będą dążyć do wspólnego zabezpieczania potrzeb remontowo-ewakuacyjnych poprzez szerokie stosowanie standaryzacji. Przedmiotem standaryzacji w obszarze utrzymania są: interoperacyjność podstawowego sprzętu, wymienialność zasadniczych części zamiennych i powszechność procedur postępowania.
- b) Wspólne zabezpieczenie obsługi i remontów sprzętu wojskowego na polu walki będzie realizowane w następujących dziedzinach: odzyskiwanie, ewakuacja, naprawa, kanibalizm techniczny i zaopatrywanie w części zamienne.
- c) Załogi zajmujące się odzyskiwaniem uzbrojenia i sprzętu wojskowego innego państwa muszą być zaznajomione z jego procedurami odzysku i charakterystykami technicznymi odzyskiwanego sprzętu.
- d) Skuteczność i tempo wspólnej ewakuacji będzie zwiększane poprzez delegowanie wolnych zdolności ewakuacyjnych różnych państw w ramach całego Sojuszu.
- e) Bardzo ważnym elementem wspólnego zabezpieczenia technicznego jest standaryzacja uzbrojenia i sprzętu oraz zasadniczych części zamiennych w ramach całego Sojuszu, na podstawie dwustronnych i wielostronnych porozumień państw członkowskich NATO.

8. ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE (*Medical Support*)

W tym rozdziale zostały zawarte ogólne reguły zabezpieczenia medycznego sił NATO oraz wytyczne w zakresie planowania, organizacji i procedur wykonawczych dla narodowych organów medycznych oraz organów medycznych NATO.

- ◆ Celem zabezpieczenia medycznego jest ochrona zdrowia wojsk. Osiągane jest to poprzez zapobieganie chorobom i zranieniom, leczenie i przywracanie do służby lżej chorych i rannych, realizację przedsięwzięć medycznych chroniących życie i kończyny oraz ograniczenie inwalidztwa fizycznego i umysłowego.
- ◆ Służby medyczne sił zbrojnych Sojuszu działają na podstawie Konwencji Genewskiej z 12 sierpnia 1949r. i dodatkowych protokółów z roku 1977 do tej Konwencji, których znajomość obowiązuje każdego dowódcę.
- ◆ W działaniach bojowych infrastruktura medyczna musi być lokalizowana poza obiektami stanowiącymi opłacalne cele dla uderzeń przeciwnika.
- ◆ Zakłada się prowadzenie działań militarnych w warunkach wojny konwencjonalnej. Natomiast organizacja zabezpieczenia medycznego wojsk w warunkach użycia broni masowego rażenia wymaga specjalnych rozwiązań.

8.1. Reguły zabezpieczenia medycznego wojsk w NATO

- a) **Uprawnienia do opieki medycznej** powinny być powszechne, bez dyskryminacji z uwzględnieniem potrzeb klinicznych i dostępnych zasobów medycznych.
- b) **Standardy opieki medycznej** w okresie kryzysu i wojny powinny być zbliżone do standardów przyjętych w czasie pokoju.
- c) **Zapobieganie** chorobom, epidemiom, dolegliwościom i zranieniom niebojowym jest podstawową funkcją zabezpieczenia medycznego wojsk.
- d) **Reguła „sześciu godzin”** zobowiązuje do udzielenia pomocy medycznej chorym i rannym możliwie najszybciej, jak to jest możliwe, jednak nie później niż do 6 godzin. Chodzi głównie o dostępność pomocy chirurgicznej przy ratowaniu życia i kończyn.
- e) **Ocena stanu zdrowia** sprowadza się do podziału pacjentów na kategorie, zgodnie z pilnością potrzeb klinicznych ich leczenia.

- f) **Ciągłość opieki medycznej** oznacza, że leczenie na każdym etapie musi być ciągłe, odpowiednie i progresywne. Środki ewakuacji medycznej muszą zapewnić kontynuację opieki podczas przewozu rannych i chorych.
- g) Wyróżnia się następujące **poziomy pomocy medycznej**: reanimacja i stabilizacja funkcji życiowych, podtrzymywanie i leczenie lżejszych przypadków, zabiegi ratujące życie lub części ciała, włączając w to opiekę pooperacyjną oraz finalne leczenie i rehabilitację.
- h) **Zdolność do ewakuacji** określa kliniczny stan pacjenta i środki do jego ewakuacji.
- i) **Komunikowanie** wynika z konieczności wzajemnej wymiany informacji między pacjentem a personelem medycznym, która zwiększa skuteczność opieki medycznej.
- j) Musi być zapewniona **korelacja zabezpieczenia medycznego** z rozmachem prowadzonych działań i stopniem zagrożenia stanu osobowego (poziomem prognozowanych strat sanitarnych). W momencie rozpoczęcia działań system medyczny musi osiągnąć potencjał wystarczający do zbierania, ewakuacji, leczenia i hospitalizacji rannych przy maksymalnych współczynnikach strat sanitarnych.
- k) **Wzajemna zależność ewakuacji i leczenia** mówi o tym, że skuteczność zabezpieczenia medycznego na każdym poziomie pomocy medycznej zależy będą od możliwości ewakuacji - dostępności środków transportowych, utrudnień na drogach ewakuacji i ograniczeń operacyjnych.

8.2. Wytyczne do zabezpieczenia medycznego

Państwa członkowskie NATO są odpowiedzialne za zdrowie własnych wojsk i zapewnienie im odpowiedniego zabezpieczenia medycznego. W przypadku delegowania uprawniony dowódca NATO będzie dzielił odpowiedzialność za zdrowie podporządkowanych mu sił Sojuszu. Do realizacji tej funkcji dowódca NATO musi posiadać odpowiednie zasoby medyczne oraz działać zgodnie z następującymi wytycznymi:

- a) Określenie potrzeb w zakresie zabezpieczenia medycznego wojsk następuje w konsultacji z państwami członkowskimi NATO;
- b) Specyfikacja potrzeb do zbierania, ewakuacji, leczenia i hospitalizacji rannych i chorych ustalana jest na podstawie normatywnych wskaźników dobowych strat sanitarnych;
- c) Dostarczanie zasobów medycznych dla zabezpieczenia swoich sił delegowanych do NATO jest obowiązkiem każdego państwa członkowskiego;
- d) Długotrwałym leczeniem finalnym i rehabilitacją obciążone są służby medyczne poszczególnych państw członkowskich NATO;

- e) Zasoby medyczne dostarczane przez państwa członkowskie są integralną częścią sił zbrojnych przydzielonych dowódcom NATO. Siły narodowe w początkowym okresie działań bojowych muszą polegać na własnym zabezpieczeniu medycznym. W dalszych działaniach, w przypadku dużych strat sanitarnych dowódca NATO otrzymuje uprawnienia do dysponowania także narodowymi zasobami medycznymi;
- f) Gotowość jednostek medycznych i ich sztabu powinna być taka sama jak zabezpieczanych wojsk;
- g) Jednostki medyczne muszą posiadać taką samą mobilność jak zabezpieczane wojska;
- h) Zachowanie struktur narodowych jest istotnym warunkiem skuteczności opieki medycznej w wielonarodowych siłach zbrojnych;
- i) Reprezentacja narodowych służb medycznych w sztabie NATO w okresie pokoju jest niezbędna, do koordynacji szkolenia służb medycznych i planowania medycznego na okres kryzysu i wojny;
- j) Konieczność zapewnienia ciągłości opieki medycznej wymaga specyficznego systemu dowodzenia, kierowania i łączności w zakresie: ewidencji strat, sprawozdawczości medycznej, zaopatrywania w leki i sprzęt medyczny;
- k) Uzupełnianie zapasów medycznych, będące w gestii służby medycznej, oparte jest na pełnej standaryzacji w ramach wspólnej odpowiedzialności NATO i państw członkowskich tego Sojuszu;
- l) Planowanie zabezpieczenia medycznego wojsk w sytuacjach nadzwyczajnych wymaga dostępności do operacyjnego systemu rozpoznania medycznego.

8.3. Wdrożenie

Zabezpieczenie medyczne wojsk w NATO posiada bardzo wysoką rangę, ponieważ służy podtrzymaniu gotowości bojowej sił Sojuszu, ich morale oraz pomyślnemu prowadzeniu operacji. Każde państwo członkowskie zabezpieczenie medyczne wojsk realizuje na swój najbardziej efektywny, narodowy sposób, przyjmując odpowiednie natowskie Porozumienia Koordynacyjne.

8.4. Aspekty medyczne i operacyjno-praktyczne

- a) Szybkie wyleczenie rannych i chorych i powrót ich do służby stanowi najwyższy cel zabezpieczenia medycznego wojsk, jednak kryterium nadrzędnym jest ich rzeczywisty stan zdrowia. Jeśli powrót do służby nie jest możliwy w ustalonym terminie, to dalsza rehabilitacja będzie prowadzona poprzez ewakuację poza teatr działań jako kolejna

procedura zabezpieczenia medycznego. Podlega ona zatwierdzeniu przez dowódcę teatru działań po konsultacji z doradcą medycznym;

- b) Efektywność zabezpieczenia medycznego wielonarodowych sił zbrojnych NATO w działaniach militarnych jest zasadniczo zwiększana poprzez międzynarodowe porozumienia o pomocy medycznej. W tym względzie może być zastosowana koncepcja „państwa wiodącego” (*Lead Nation*) lub „państwa pełniącego rolę specjalisty” (*Role Specialist Nation*) w realizacji przedsięwzięć medycznych. Jednocześnie zachowuje się narodową odpowiedzialność poszczególnych państw za zabezpieczenie medyczne swoich kontyngentów wojskowych;
- c) Dowódca może przekazać część swoich zadań na doradców medycznych, przykładowo takie jak: ewakuacja rannych i chorych; rozmieszczenie, wyposażenie, przegrupowanie i ochrona obiektów medycznych, uzupełnienia zasobów medycznych w tym krwi; zwiększanie morale wojsk poprzez sterowanie reakcją stresową w czasie walki, obniżanie efektów pourazowych zaburzeń stresowych, ewidencja rannych i chorych; szkolenie stanu osobowego w zakresie spraw medycznych; wszelkie aspekty Konwencji Genewskiej;
- d) Zabezpieczenie medyczne wojsk obejmuje także inne aspekty ochrony zdrowia takie jak: selekcja rannych, leczenie stomatologiczne, zaopatrzenie medyczne, medycyna zachowawcza i profilaktyka.

8.5. Odpowiedzialność państw członkowskich i dowódców NATO

- a) Dowódcy NATO ponoszą odpowiedzialność za ustalenie ilościowych i jakościowych potrzeb skoordynowanego zabezpieczenia medycznego podległych wojsk.
- b) Państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność za pełne zabezpieczenie medyczne narodowych kontyngentów delegowanych do sił wielonarodowych NATO - stosownie do ich liczności.

8.6. Zabezpieczenie medyczne w wielonarodowym otoczeniu

W NATO wyróżnia się 4 podstawowe **poziomy pomocy medycznej**:

- a) **I poziom pomocy medycznej** integruje zasoby medyczne z jednostką wojskową na szczeblu batalionu i obejmuje następujące zadania:
 - pierwsza pomoc, zbieranie rannych i chorych, ewakuacja do punktów pomocy medycznej;
 - segregacja rannych, uruchamianie medycznych procedur ratujących życie (procedura nie znosi odpowiedzialności dowódcy za szkolenie wojsk z zakresu udzielania pierwszej pomocy medycznej);

- rutynowe badania chorych (w tym pomoc stomatologiczna), leczenie lżej chorych i kierowanie ich do służby;
- przygotowanie rannych i chorych do ewakuacji;
- monitorowanie procesu leczenia pacjentów i meldowanie.

Wojskowe kontyngenty narodowe muszą dysponować własnym personelem medycznym, wyposażeniem i zaopatrzeniem odpowiednim do stanu ich liczebności i charakteru przewidywanych działań bojowych.

b) II poziom pomocy medycznej realizowany jest w oddziale (w brygadzie, dywizji) przez etatowy pododdział medyczny i obejmuje następujące zadania:

- ewakuację z I poziomu pomocy medycznej i jego wsparcie;
- dalsza segregacja rannych i reanimacja ciężko rannych;
- leczenie podtrzymujące rannych i chorych wymagających leczenia na III poziomie pomocy medycznej;
- leczenie lżej chorych i rannych – którzy po 2-3 dniach opieki medycznej mogą powrócić do służby;
- zaopatrywanie i uzupełnianie struktur I poziomu pomocy medycznej (jeśli jest to konieczne);
- centralizacja zasobów medycznych na szczeblu oddziału, może ona obejmować np. pomoc stomatologiczną, przedsięwzięcia higieniczne i zaopatrywanie w materiały medyczne;
- w wyjątkowych przypadkach chirurgia ratująca życie i kończyny;
- zwalczanie reakcji na stres pola walki i skutków zaburzeń pourazowych;
- monitorowanie procesu leczenia pacjentów i meldowanie.

Drugi (II) poziom pomocy medycznej rozwijany jest od szczebla narodowych brygad. Dla mniejszych jednostek narodowych w przypadku konieczności posiadania zabezpieczenia medycznego II poziomu zawierane są dodatkowe porozumienia międzynarodowe. Zasoby medyczne do zabezpieczenia II poziomu pomocy medycznej znajdują się na wyposażeniu od szczebla kompanii medycznej wzwyż.

III poziom pomocy medycznej organizowany jest na szczeblu korpusu i obejmuje m.in.:

- ewakuację z I i II poziomu pomocy medycznej;
- segregację rannych, reanimację i stabilizację poważnie rannych;
- leczenie podtrzymujące rannych i chorych wymagających pomocy na IV poziomie pomocy medycznej;

- zaopatrywanie i uzupełnianie struktur II poziomu pomocy medycznej (jeśli jest to konieczne);
 - pełny zakres pomocy chirurgicznej ratującej życie i kończyny (poprzedzającej hospitalizację).
- c) **IV poziom pomocy medycznej** pozostaje w zakresie odpowiedzialności narodowej. Realizowany jest w szpitalach stacjonarnych. Obejmuje: odbiór pacjentów z III poziomu pomocy medycznej i innych placówek służby zdrowia oraz bezpośrednio z wypadków lokalnych oraz realizację pełnego zakresu leczenia specjalistycznego i opieki pielęgniarskiej nad pacjentami. Zasoby medyczne IV poziomu umożliwiają długotrwałą opiekę medyczną rannym i chorym. W operacjach prowadzonych siłami wielonarodowymi NATO, IV poziom pomocy medycznej zwykle zapewnia kraj macierzysty.

8.7. Aspekty zdrowia psychicznego

- a) **Reakcja stresowa** wywołana walką (*Combat Stress Reaction – CSR*) jest nieuniknioną konsekwencją działań wojennych i w różnym stopniu obejmuje wszystkich ludzi. Oslonę przeciwko niej stanowi: skuteczne przywództwo, grupowa solidarność, wysokie morale i realistyczne szkolenie.
- ◆ Nierozwiązane problemy psychiczne i napięcia nerwowe są odpowiedzialne za wielką liczbę strat bojowych na polu walki. Grupowy stres psychiczny musi być natychmiast leczony psychiatrycznie.
 - ◆ Reakcja stresowa wiąże się z psychologicznym rozstrojem wywołującym niezdolność do normalnego funkcjonowania. Określana jest jako „zmęczenie walką”, „szok bitewny”, „nerwica wojenna”, „krytyczny stan wypadkowy” i występuje jako depresja, nerwica lub psychoza.
 - ◆ Umiejętne postępowanie ze stresem wymaga zapewnienia pomocy na wszystkich szczeblach dowodzenia, dobrego przywództwa, jak też stosowania specjalnej terapii. Dowódcy wszystkich szczebli i ich medyczni doradcy są zobowiązani do skutecznego zapobiegania stratom wywołanych reakcją stresową.
- b) **Pourazowe zaburzenia stresowe** definiowane są jako rozwój charakterystycznych symptomów wywołanych głębokim urazem psychicznym, dla których istnieją 3 grupy trwałych objawów: wspomnienia, obojętność i podejrzliwość. Jest to urzędowo rozpoznane zaburzenie z międzynarodowym numerem klasyfikacyjnym.

9. PERSONEL ADMINISTRACYJNY I SŁUŻBY POLOWE (*Personnel, Administrative And Field Services*)

Celem tego rozdziału jest określenie wspólnych zasad dotyczących personelu administracyjnego i służb polowych funkcjonujących w strukturach NATO.

Formacje te zapewniają wzrost siły bojowej walczących wojsk poprzez uzupełnianie i utrzymanie ukończenia stanów osobowych oraz podtrzymywanie osobistych zdolności i motywacji do działań.

9.1. Służby polowe

a) **Zadania uzupełniające** polegają na szybkim uzupełnieniu w jednostkach (pododdziałach) strat bojowych przez włączenie odpowiednio przeszkolonych rezerw. Za ukończenie jednostek odpowiada dowódca NATO, natomiast uzupełnianie stanów osobowych leży w gestii obowiązków poszczególnych państw. Priorytety uzupełnień z czasową perspektywą wyznacza dowódca sił narodowych.

b) **Zarządzanie ewidencją osobową** prowadzone jest na bieżąco na podstawie meldunków o stanach osobowych. Proces zarządzania ewidencją stanów osobowych obejmuje:

- zbieranie, analizowanie i przekazywanie informacji osobowej;
- szacowanie zdolności do walki w stosunku do aktualnych stanów i niedoborów osobowych;
- określanie prognozy strat i priorytetów uzupełnień.

Zarządzanie ewidencją i uzupełnianiem stanów osobowych realizowane jest z najwyższym priorytetem, gdyż stanowi podstawę do podejmowania decyzji przez dowódców. Tylko jednostki wysoko ukończone stanem osobowym posiadają normatywną efektywność bojową. Dane z ewidencji stanów osobowych są również używane jako baza informacyjna do rozdysponowywania racji żywnościowych oraz planowania usług dla żołnierzy na polu walki. Aktualizację ewidencji osobowej prowadzi się na podstawie meldunków z jednostek wojskowych. Meldunki te zawierają następujące dane: stan etatowy jednostek, aktualne ukończenie bojowe, niedobory w stanie osobowym według poziomu specjalności i poziomu wyszkolenia. Informacje te umożliwiają dowódcy ocenę własnych możliwości operacyjnych oraz jednostek podporządkowanych. Meldunki o stanach osobowych są podstawą szacowania strat, dokonywania uzupełnień, przesyłania korespondencji poczty polowej i stawiania zadań służbom cywilnym.

c) Ewidencja i meldowanie strat osobowych jest obowiązkiem dowódcy. Meldunki o stratach w stanie osobowym stanowią podstawę informacyjną oceny sytuacji bojowej i planowania dalszych działań. System meldowania o stratach w stanie osobowym obejmuje:

- meldowanie i ewidencjonowanie strat;
- porównywanie danych z różnych źródeł informacji;
- ocenę strat wynikłych z zaginięcia i ewakuowania żołnierzy;
- utrzymanie łączności ze służbami medycznymi i prawnymi, wywiadem i pocztą polową oraz służbami ewidencji grobów;
- analizowanie strat rzeczywistych z kalkulowanymi prognozami strat;
- ewidencjonowanie i meldowanie o żołnierzach poległych do władz państwowych.

System meldowania o stratach w stanie osobowym ma duży wpływ na morale stanów osobowych wojsk i osób cywilnych, kształtuje wizerunek wojska i wpływa na szereg funkcji logistycznych. Agencje i służby logistyczne muszą ściśle koordynować dyspozycje dotyczące zwłok, rzeczy osobistych poległych, przy zachowaniu 100% wiarygodności danych osobowych.

d) Usługi polowe obejmują: sprawy pogrzebowe, usługi piekarnicze, wymianę bielizny, kąpiele oraz pranie i naprawy umundurowania. Wpływają one na zdrowie, higienę, samopoczucie i morale żołnierzy. Organy NATO i władze państw członkowskich tego Sojuszu ponoszą wspólną odpowiedzialność za usługi polowe.

e) Rejestracja grobów i dbałość o zmarłych jest obowiązkiem władz państwowych członków NATO, a obowiązującym w tym względzie dokumentem jest STANAG 2070 „Polowe procedury pogrzebowe w warunkach wojennych”. Obejmuje on wszystkie etapy pochówku, od poszukiwań i odnalezienia zwłok, po pogrzeb na polu bitwy lub zwrócenie zwłok najbliższym. Odpowiedzialność za funkcjonowanie Służby Ewidencji Grobów spoczywa na jednostce wojskowej, w której dana osoba zmarła. Jednostki wojskowe powinny odnaleźć swych zmarłych i ewakuować ciała do najbliższego punktu zbiorczego Rejestracji Pogrzebowej. Uwarunkowania taktyczne mogą wymuszać stosowanie procedur wyjątkowych.

9.2. Służby pocztowe

Służby pocztowe działają w warunkach polowych w celu dostarczenia oficjalnej i osobistej poczty zgodnie ze STANAG-iem 2109 „Organizacja poczty i służby kurierskiej dla Sił Zbrojnych NATO”. Sieć pocztowa łączy stanowisko dowodzenia z placówkami pocztowymi

i ze służbami codziennego dostarczania poczty. Poczta cywilna powinna być wykorzystana jako wsparcie poczty polowej na teatrze wojennym. Do najważniejszych usług pocztowych należy obieg poczty osobistej mającej wielki wpływ na morale żołnierzy. Państwa członkowskie NATO powinny zapewniać dostarczanie poczty osobistej również dla swoich hospitalizowanych żołnierzy (obywateli).

9.3. Orkiestry

Orkiestry wspierają działania zbrojne poprzez zapewnienie muzyki w celu podniesienia morale wojsk, ducha bojowego jednostek wojskowych oraz stosunków cywilno-wojskowych. Orkiestry mogą zapewnić muzykę na zbiórkach pododdziału, w toku działań, na ceremoniach wojskowych i kościelnych, świętach państwowych i międzynarodowych. Orkiestry mogą wykonywać zadania drugorzędne na rzecz jednostki i społeczeństwa lokalnego. Zadaniami tymi mogą być: zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego, ewakuacja ofiar wypadków, prowadzenie pojazdów, kontrola ruchu drogowego, usługi logistyczne itp.

9.4. Morale, samopoczucie i rekreacja w działaniach wojennych

Wysokie morale, dobre samopoczucie i aktywność rekreacyjna podnoszą gotowość bojową wojsk, dlatego należy organizować takie przedsięwzięcia jak: przepustki, nagrody i wyróżnienia, rekreację. Maksymalnie należy wykorzystać wzajemne wsparcie wszystkich państw członkowskich i międzynarodowe kontakty do kształtowania morale wojsk. Każde państwo członkowskie powinno wносить własne specyficzne elementy kulturowe do sił sojuszniczych, szczególną rolę w tym względzie może odegrać „wsparcie przez państwo-gospodarza.”

9.5. Działalność kapelanów

Działalność kapelanów poprzez wsparcie religijne podnosi morale i samopoczucie duchowe, daje poczucie stabilności i bezpieczeństwa osobistego, zaufania we własne siły i idee humanitaryzmu. Wsparcie religijne powinno być zapewnione we wszystkich elementach ugrupowania bojowego wojsk. Prowadzone jest przez zespoły duszpasterskie składające się z wykwalifikowanych kapelanów i personelu pomocniczego. Aby zapewnić wszechstronne posługi religijne dowódca określa „Plan wsparcia religijnego” gwarantujący wolność wyznania, poszanowanie życia, pocieszenie ofiar i uhonorowanie zmarłych.

9.6. Sprawy publiczne

Oficer do spraw publicznych pełni obowiązki rzecznika dowódcy i zastępuje go w kontaktach z mediami. Prowadzi także badania społeczne i zajmuje się doradztwem. Gdy na to pozwala sytuacja operacyjna, dowódca i sztab powinni uczestniczyć w konferencjach prasowych i wywiadach. Dowódca ustala politykę przekazywania informacji.

9.7. Obsługa prawna

Jeśli tylko jest to możliwe decyzje dowódcy, tak w zakresie prawa wewnętrznego, jak też w sprawach międzynarodowych, powinien wspierać doradca prawny. Najwyższym imperatywem jest przestrzeganie norm prawnych i tradycji „państwa-gospodarza” oraz innych państw członkowskich NATO. Wspólne działania wojenne wymagają przestrzegania nie tylko prawa międzynarodowych konfliktów zbrojnych ale także uregulowań prawnych „państw-gospodarzy” oraz wspierających państw sojusznicznych. W wielu przypadkach będą potrzebne umowy prawne między poszczególnymi państwami.

9.8. Bezpieczeństwo

Szczególnym doradcą dowódcy jest specjalista do spraw bezpieczeństwa służby i pracy zajmujący się problematyką zagrożeń dla życia i zdrowia ze strony techniki i sprzętu wojskowego. Doradza on dowódcy w zakresie zapobiegania i unikania nieszczęśliwym wypadkom.

10. WSPÓŁPRACA CYWILNO-WOJSKOWA (*Civil Military Co-Operation*)

Celem tego rozdziału jest zaprezentowanie doktryny NATO w sprawie Współpracy Cywilno-Wojskowej (*Civil Military Co-Operation – CIMIC*) między siłami zbrojnymi NATO a cywilnymi władzami rządowymi i ludnością państw członkowskich tego Sojuszu.

10.1. Zasady ogólne

- a) Działalność NATO w obszarze Współpracy Cywilno-Wojskowej podczas pokoju, kryzysu i wojny są częścią ogólnej działalności obronnej tego Sojuszu i obejmują przedsięwzięcia polityczne, wojskowe i cywilne.
- b) Współpraca Cywilno-Wojskowa obejmuje wszystkie płaszczyzny stosunków między dowódcami NATO a władzami państw członkowskich (wojskowymi lub cywilnymi) podczas pokoju, kryzysu i wojny wynikające z faktu stacjonowania sił zbrojnych tego Sojuszu, procedur zaopatrywania i prowadzenia działań wojennych.
- c) „Wsparcie przez państwo-gospodarza” obejmuje cywilną i wojskową pomoc świadczoną w czasie pokoju, kryzysu i wojny przez „państwo-gospodarza” na rzecz wojsk sojuszniczych i organizacji NATO, które są rozlokowane lub przejeżdżają tranzytem przez terytorium „państwa-gospodarza”. Podstawą takiej pomocy są zobowiązania wynikające z Karty NATO lub z dwustronnych bądź wielostronnych umów zawartych między „państwem-gospodarzem” a NATO i państwami posiadającymi swoje wojska na terytorium „państwa-gospodarza”.
- d) Planowanie Cywilne dla Potrzeb Sytuacji Nadzwyczajnych (*Civil Emergency Planning – CEP*) obejmuje wszystkie sfery obronności państwa będące w gestii departamentów i agencji rządowych z wyjątkiem spraw zagranicznych i spraw ministerstwa obrony narodowej. Wspiera ono ciągłość funkcjonowania rządu, utrzymanie prawa i porządku publicznego i zwiększa mobilizację gospodarki narodowej w zakresie wykorzystania źródeł energii, siły ludzkiej, możliwości produkcyjnych, bazy surowcowej i żywnościowej. W obszarze obrony cywilnej wzmacnia służby ostrzegawcze, ratownicze i służbę zdrowia minimalizując skutki oddziaływania (uderzeń) przeciwnika na ludność cywilną.

10.2. Zasady Współpracy Cywilno-Wojskowej

- a) We wszystkich sferach odpowiedzialności dowódczej kładzie się duży nacisk na koordynację między dowódcami NATO a władzami poszczególnych państw członkowskich odpowiedzialnymi za Współpracę Cywilno-Wojskową.
- b) Przewiduje się, że większa część „wsparcia przez państwo-gospodarza” wymagana przez dowódców NATO będzie pozyskiwana z sektora cywilnego państw NATO. Dlatego specjalny nacisk powinien być położony na cywilne przygotowania państw do wojny organizowane w czasie pokoju w ramach Planowania Cywilnego dla Potrzeb Sytuacji Nadzwyczajnych.
- c) Podstawą planowania obronnego są ogólne umowy między dowódcami NATO a dowódcami narodowymi zawarte w koordynacji z władzami państw członkowskich.

10.3. Obowiązki

- a) Współpraca Cywilno-Wojskowa służy koordynacji wykorzystania narodowych i sojuszniczych zobowiązań dla wojskowych potrzeb NATO.
- b) Niezbędne rozpoznanie i planowanie dla potrzeb Współpracy Cywilno-Wojskowej rozpoczyna się w czasie pokoju i jest kontynuowane w okresie wojny. Najważniejsze plany okresu pokoju muszą być sprawdzane podczas regularnych ćwiczeń międzynarodowych. W okresie wojny dowódcy NATO w rejonie prowadzonych działań muszą dysponować niezbędnymi środkami materiałowymi i usługami dostarczonymi przez organizacje niemilitarne.

10.4. Funkcje rządowe

- a) Działalność organizacji rządowych w rejonie prowadzonych działań musi odbywać się za pośrednictwem dowódców narodowych, którzy pozostają w ścisłej koordynacji z dowódcami NATO zgodnie z Konwencją Genewską z 1949r., protokołem I.
- b) Ustanawianie i przestrzeganie prawa oraz porządku w rejonach działań odbywać się będzie zgodnie z umowami NATO i „państwa-gospodarza.”
- c) Niezbędne działania żandarmerii wojskowej i policji cywilnej w celu ochrony ludności cywilnej są organizowane przez dowódców narodowych w koordynacji z dowódcami NATO.

10.5. Funkcje ekonomiczne

W rejonie działań militarnych muszą być wykonane przez „państwo-gospodarza” następujące przedsięwzięcia:

- a) Do udzielenia pomocy ludności cywilnej są niezbędne rządowe bilateralne umowy poszczególnych państw członkowskich koordynowane przez dowódców NATO.
- b) Sytuacja ekonomiczna „państwa-gospodarza” w zakresie działalności handlowej, przemysłowej i rolniczej pozostaje pod kontrolą władz narodowych. Muszą one zabezpieczyć najpilniejsze potrzeby ludności cywilnej w zakresie zaopatrzenia, transportu własności prywatnej i kontroli cen.
- c) Niezbędne działania muszą być podjęte przez „państwo-gospodarza” w celu zabezpieczenia i ochrony instytucji finansowych państwa.
- d) Zatrudnianie przez siły sojusznicze na terytorium „państwa-gospodarza” pracowników cywilnych musi być uzgodnione z władzami narodowymi.

10.6. Funkcje socjologiczne

Na obszarze prowadzonych działań militarnych władze „państwa-gospodarza” muszą spełniać następujące zadania:

- a) Zapewnić: edukację publiczną, transport, łączność, opiekę medyczną i ochronę dóbr publicznych oraz zachowanie ciągłości funkcjonowania instytucji socjalnych.
- b) Sprawować nadzór nad przemieszczaniem się ludności cywilnej. W przypadku gdy migracje ludności kolidują z misją sił zbrojnych Sojuszu stosuje się instrukcje NATO-wskie dotyczące nadzoru przemieszczania ludności cywilnej. Ruchy wojsk mają pierwszeństwo przed przemieszczaniem ludności, a wszelkie działania z tym związane muszą być koordynowane przez dowódców narodowych.
- c) Ochronę dzieł sztuki, pomników i archiwów.

Sojusznicze siły zbrojne NATO muszą przestrzegać obowiązujący porządek prawny „państwa-gospodarza” oraz respektować religię, światopogląd, zwyczaje i tradycje miejscowej ludności.

10.7. Sprawy różne

- a) Procedury traktowania jeńców wojennych muszą być zgodne z Konwencją Genewską z dnia 12 sierpnia 1949r. i STANAG-iem 2044 (Procedury Postępowania z Jeńcami Wojennymi).

- b) Wymiana informacji wywiadowczej między siłami sojusznicznymi a dowództwem NATO musi być zgodna ze STANAG-iem 2149 (Zapotrzebowanie na Informacje Rozpoznawcze) i STANAG-iem 2936 (Zasady Ogólne Rozpoznania). Przeciwdziałanie sabotażowi, szpiegowstwu i działania kontrwywiadowcze muszą być zgodne ze STANAG-iem 2363 (Doktryna Bezpieczeństwa) i STANAG-iem 2844 (Procedury Kontrwywiadowcze).
- c) Bezpieczeństwo Strefy Tyłowej (komunikacji) musi być zapewnione przez władze „państwa-gospodarza” zgodnie ze STANAG-iem 2079 (Bezpieczeństwo Strefy Tyłowej). Dodatkowe potrzeby zabezpieczenia Strefy Tyłowej (komunikacji) zgłaszane przez dowódców NATO realizują dowódcy narodowi oraz kompetentne władze cywilne.
- d) Pierwszeństwo użytkowania i utrzymania infrastruktury potrzebnej do zabezpieczenia działań militarnych regulowane jest umowami pomiędzy władzami NATO i władzami państw członkowskich tego Sojuszu.
- e) Na obszarze prowadzonych działań militarnych wykorzystanie łączności cywilnej i NATO-wskiej łączności wojskowej jest regulowane umowami między organami NATO i władzami „państwa-gospodarza”.

ZAKOŃCZENIE

Członkostwo RP w NATO powoduje, że jej siły zbrojne, a więc i Wład obowiązują standardyzacja w ramach tego Sojuszu. Dotyczy ona nie tylko obszarów dowodzenia wojskami. Szczególnie jest ona konieczna w obszarze logistyki i dotyczy przede wszystkim procedur logistycznych związanych z organizowaniem i realizacją zabezpieczenia logistycznego walczących wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz operacjach prowadzonych siłami wielonarodowymi NATO. Konieczności tej nie trzeba uzasadniać, bowiem oczywistym jest, że skuteczne prowadzenie operacji jest niemożliwe bez dostarczenia wojskom niezbędnych im zasobów logistycznych. Skala zadań logistycznych realizowanych na rzecz wojsk współcześnie jest tak duża, a przez co skomplikowana, że koniecznością stało się poszukiwanie rozwiązań optymalizujących (bądź przynajmniej racjonalizujących) wykorzystanie zasobów logistycznych, które nawet w najbogatszych państwach są ograniczone (dostępne w ograniczonej skali). Problem ten jest szczególnie istotny w operacjach militarnych prowadzonych w układzie sojuszniczym, a więc i w NATO.

Jak wykazują doświadczenia z misji pokojowych, prowadzonych siłami państw członkowskich NATO pod patronatem ONZ w b. Jugosławii, osiągnięcie standardyzacji logistycznej przynajmniej na poziomie **interoperacyjności** (jest to poziom drugi, z czterech poziomów standaryzacji obowiązujących w NATO) umożliwia szerokie stosowanie rozwiązań „logistyki wielonarodowej” (*Multinational Logistic*), dzięki której proces zabezpieczenia logistycznego wojsk może przebiegać nie tylko skuteczniej, ale i również taniej (przy mniejszych kosztach).

Jednak osiągnięcie powyższych pożądanych rozwiązań wymaga, aby „natowskie” procedury zabezpieczenia logistycznego wojsk znały kadry logistyczne państw członkowskich Sojuszu od szczebla batalionu wzwyż. Znajomość ta powinna wyrażać się m. in. w:

- profesjonalnym opanowaniu terminologii logistycznej obowiązującej w NATO;
- poprawnej interpretacji procedur logistycznych NATO;
- znajomości odpowiedników terminologicznych obowiązujących w obszarze logistyki NATO i obszarze logistyki Wład SZ RP;
- znajomości koncepcji logistycznej NATO, w tym szczególnie problemów i zadań logistycznych nie występujących, bądź nie mających obecnie odpowiedników w Wład SZ RP.

Mając powyższe na uwadze, myślą przewodnią prezentowanego opracowania było zapewnienie jednolitej interpretacji normy sojuszniczej NATO, którą jest wydawnictwo ALP-9. W związku z tym badaniom poddano „*Land Forces Logistic Doctrine*” – STANAG 2406, wydaną w maju 1995r. Doktryna ta jest przewodnikiem oraz dokumentem normatywnym dla dowódców NATO i państw członkowskich tego Sojuszu oraz ich sztabów w optymalizowaniu sposobów użytkowania zasobów logistycznych (wydzielanych przez państwa członkowskie Sojuszu) w czasie pokoju, kryzysu i wojny.

W opracowaniu starano się koncentrować przede wszystkim na tych zagadnieniach z obszaru zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz przez siły wielonarodowe NATO, których znajomość (interpretacja) przez dowódców Wład państw członkowskich tego Sojuszu musi być jednoznaczna i wiarygodna. W związku z tym zespół badawczy w całym opracowaniu zabiegał o przestrzeganie ustaleń (dotyczących interpretacji i stosowania odpowiedników polskich przy tłumaczeniu treści angielskiej normy ALP-9) zawartych w „*Słowniku terminów i definicji NATO (angielsko-polskim)*” wydanym przez Biuro Wojskowej Służby Normalizacyjnej w 1998 roku. Ponadto dążył, wszędzie tam gdzie to było możliwe, do zapewnienia zgodności terminologicznej z „*Regulaminem działań wojsk lądowych*” wydanym przez DWład w 1999 roku. Jednocześnie często korzystano ze „*Słownika języka polskiego*” T.1, T.2, T.3, T.4 wydanego przez PWN w 1979 roku oraz „*Małej encyklopedii logiki*” wydanej przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo w 1988 roku.

Dążąc do zapewnienia poprawnej interpretacji terminologii logistycznej obowiązującej w NATO przez wszystkich użytkowników prezentowanego opracowania, zespół autorski, jako zasadę, przyjął podawanie, obok terminów polskich, oryginalnych terminów obowiązujących w NATO.

Według zgodnej opinii zespołu autorskiego, szczególnym dorobkiem prezentowanego opracowania jest nie tylko poprawne (profesjonalne) zinterpretowanie procedur organizowania i realizacji powszechnie znanych zagadnień dotyczących zaopatrywania (zabezpieczenia materiałowego) wojsk, obsługi i remontów uzbrojenia i sprzętu wojskowego (zabezpieczenia technicznego wojsk), zabezpieczenia medycznego wojsk oraz przegrupowania i transportu wojsk (zabezpieczenia transportowego wojsk), ale przede wszystkim polska interpretacja problemów mało znanych lub nie znanych (nie mających odpowiedników w Wład SZ RP). Do problemów tych zespół autorski zalicza:

- zasady i reguły organizacji „wsparcia przez państwo-gospodarza”;

- procedury funkcjonowania „logistyki wielonarodowej”, a w ramach niej pełnienia roli „państwa wiodącego” oraz „państwa specjalisty”;
- organizacja administracji i służb polowych;
- współpraca cywilno-wojskowa w rozumieniu NATO;
- interpretacja i definiowanie zasadniczych terminów logistycznych obowiązujących w NATO;
- znajomość skrótów terminów wojskowych obowiązujących w NATO;
- znajomość STANAG-ów dotyczących organizacji i realizacji zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych siłami NATO.

* * *

Zespół autorski, oddając prezentowane opracowanie do dyspozycji czytelników, ma nadzieję, że będzie ono dobrze służyć w opanowaniu niezwykle trudnych problemów jakimi są sprawy związane z organizowaniem i realizacją zabezpieczenia logistycznego wojsk w operacjach prowadzonych w tzw. układzie koalicyjnym oraz siłami wielonarodowymi NATO. Dostępne dotychczas dla użytkownika (czytelnika) polskiego tłumaczenia norm logistycznych NATO posiadają wiele usterek, z których główne jest brak „połączenia znajomości języka angielskiego z dobrym profesjonalizmem logistycznym”. Autorzy opracowania żywią nadzieję, że problem ten, przynajmniej częściowo, udało się im rozwiązać.

WYKAZ LITERATURY PRZEDMIOTU ORAZ LITERATURY WSPOMAGAJĄCEJ

1. Literatura przedmiotu

- *Land Forces Logistic Doctrine* – ALP-9, STANAG 2406, Maj 1995.
- *NATO. Logistics Handbook*. Wyd. SSNLC. Bruksela 1994.
- *Land Forces Tactical Doktrine* – ATP-35 (B), STANAG 2868.

2. Literatura pomocnicza

- *Army Doctrine Publication. Volume 3. LOGISTICS*. Army Code No 71566, June 1996.
- *Vademecum oficera zespołu zabezpieczenia logistycznego* (Wyciąg z Regulaminu Działań Taktycznych Sił Lądowych NATO) Wyd. D-two WOW, Logistyka 1998.
- *Słownik terminów i definicji NATO (angielsko-polski)*. MON, Biuro Wojskowej Służby Normalizacyjnej. Warszawa 1998.
- *Regulamin działań wojsk lądowych DWLąd*, sztab. Warszawa 1999.
- *Zasady, polityka i parametry planowania zabezpieczenia medycznego ACE*. Dyrektywa ACE. Nr 85-8 z 26.10.1993r.
- *Słownik języka polskiego*. T.1, T.2, T.3, T.4, Wyd. PWN, Warszawa 1979.
- *Mała encyklopedia logiki*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo. Wrocław 1988.

ZAŁĄCZNIKI

PODSTAWOWE TERMINY I DEFINICJE

(Terms and Definitions)

1. **AD HOC MOVEMENT – PRZEGRUPOWANIE AD HOC**

Przegrupowanie, które może zdarzyć się w dowolnym czasie, dla którego nie dostępne są jeszcze niezbędne lub odpowiednie dane planistyczne. Takie przegrupowanie będzie częściowo lub całkowicie zaplanowane jak tylko zostanie dostarczona niezbędna informacja.

2. **ADMINISTRATIVE MOVEMENT – PRZEGRUPOWANIE ZORGANIZOWANE**

Przegrupowanie, w toku którego wojska i pojazdy ugrupowane są w celu przyspieszenia swojego marszu oraz zachowania czasu i resursów, gdy nie przewidywana jest styczność z przeciwnikiem, oprócz przeciwnika powietrznego.

3. **ADMINISTRATIVE ORDER – ROZKAZ ADMINISTRACYJNY**

Rozkaz dotyczący przemieszczenia, zaopatrywania, obsługi i remontu sprzętu wojskowego oraz jego ewakuacji, spraw stanu osobowego i innych szczegółów organizacyjnych.

4. **BATTLEFIELD DAMAGE REPAIR – POMOC TECHNICZNA NA POLU WALKI**

Pomoc, która może być zaimprovizowana, przeprowadzona szybko w warunkach polowych w celu przywrócenia zniszczonego lub uszkodzonego sprzętu do tymczasowego użytku.

5. **CANNIBALIZE – KANIBALIZM (TECHNICZNY)**

Wymontowywanie części przydatnych do użytku z uszkodzonego sprzętu w celu zamontowania ich w innym sprzęcie przygotowywanym do użytkowania.

6. **CIVIL MILITARY COOPERATION (CIMIC) – WSPÓŁPRACA CYWILNO-WOJSKOWA**

Współpraca w czasie pokoju lub wojny pomiędzy władzami cywilnymi i wojskowymi, zarówno natowskimi jak i narodowymi (państwowymi) z perspektywą zapewnienia skutecznej, pełnej obrony obszaru.

7. **COMBAT SERVICE SUPPORT (CSS) – ZABEZPIECZENIE BOJOWE**

Zabezpieczenie walczących wojsk, głównie w dziedzinie administracji i logistyki.

8. *COMBAT ZONE (CZ)* – STREFA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Strefa działań bojowych to rejon potrzebny walczącym wojskom do prowadzenia działań. Strefa ta podzielona jest na Wysuniętą strefę działań bojowych (*FCZ*) i Obszar tyłowy działań bojowych (*RCZ*).

9. *COMMONALITY* – WSPÓLNOŚĆ

Stan osiągnięty, gdy grupy pojedynczych osób, organizacje lub państwa stosują wspólną doktrynę, procedury i wyposażenie.

10. *COMMUNICATIONS ZONE (COMMZ)* – STREFA KOMUNIKACJI

Strefa komunikacji jest tyłową częścią teatru działań bojowych, która obejmuje linie komunikacji, urządzenia do zaopatrywania i ewakuacji oraz inne agencje potrzebne do bezpośredniego wsparcia i utrzymania sił zbrojnych.

11. *COMBATIBILITY* – KOMPATYBILNOŚĆ

Zdolność dwu lub więcej przedmiotów lub części składowych uzbrojenia lub zaopatrzenia do znajdowania się lub działania w tym samym systemie lub środowisku bez wzajemnego oddziaływania na siebie.

12. *CONDITIONALLY OPERATIONAL MATERIEL* – SPRZĘT WARUNKOWO SPRAWNY

Sprzęt, który działa nieprawidłowo przez co jego użycie zgodnie z przeznaczeniem jest ograniczone. Podstawowe wymagania techniczno-funkcjonalne tego sprzętu są spełniane lub spełniane tylko częściowo. Bezpieczeństwo użytkowników lub osób trzecich nie jest narażone.

13. *COORDINATING AUTHORITY* – UPRAWNIENIA KOORDYNACYJNE

Uprawnienia dane dowódcy lub indywidualnie przekazana odpowiedzialność do koordynacji specyficznych funkcji lub działalności zaangażowanych wojsk z dwu lub więcej państw lub dowództw, a także dwu lub więcej służb, czy też dwu lub więcej sił zbrojnych tego samego rodzaju. Posiada on uprawnienia do żądania konsultacji pomiędzy zainteresowanymi agendami lub ich przedstawicielami, lecz nie posiada uprawnień do wymuszania porozumień. W przypadku braku zgody pomiędzy zainteresowanymi agendami, powinien on próbować uzyskać istotne porozumienie drogą dyskusji. W przypadku gdy nie jest w stanie uzyskać tego istotnego porozumienia powinien zameldować tę sprawę odpowiednim władzom.

14. EVACUATION – EWAKUCJA

Przegrupowanie niesprawnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego w ramach systemu remontowo-ewakuacyjnego.

15. FORWARD COMBAT ZONE (FCZ) – WYSUNIĘTA STREFA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Wysunięta strefa działań bojowych, która jest częścią strefy działań bojowych (CZ).

16. FORWARD REPLENISHMENT – WYSUNIĘTE UZUPEŁNIENIE

Odpowiednio: paliwa, amunicja, woda, racje żywnościowe, części zamienne i wyposażenie dodatkowe istotne do podtrzymania potencjału walczących wojsk.

17. FULLY OPERATIONAL MATERIEL – PEŁNE ZAOPATRZENIE OPERACYJNE

Zaopatrzenie (w tym uzbrojenie), które może być użyte zgodnie z jego przeznaczeniem bez ograniczeń. Podstawowe wymagane charakterystyki techniczne (funkcjonalne są zachowane w zakresie podstawowego przeznaczenia sprzętu. Bezpieczeństwo użytkowników i osób trzecich nie jest narażone.

18. FULLY PLANNED MOVEMENT – PRZEGRUPOWANIE W PEŁNI ZAPLANOWANE

Przegrupowanie, które jest przygotowane w szczegółach, oparte na ostatecznych danych i dla którego będzie zorganizowana całość niezbędnego lub uzgodnionego zabezpieczenia ruchu i transportu.

19. HOST NATION – PAŃSTWO-GOSPODARZ

Państwo, które przyjmuje wojska i (lub) zaopatrzenie od państw sojusznicznych, i (lub) organizacji NATO w celu rozmieszczenia ich lub prowadzenia działań na swoim terytorium, albo przegrupowania ich tranzytem przez swoje terytorium.

20. HOST NATION SUPPORT (HNS) – WSPARCIE PRZEZ PAŃSTWO-GOSPODARZA

Cywilna i wojskowa pomoc świadczona w czasie pokoju i wojny przez „państwo-gospodarza” na rzecz sił sojusznicznych, a także organizacji NATO, które rozmieszczone są na lub przemieszczają się tranzytem przez terytorium „państwa-gospodarza”. Podstawą takiej pomocy są zobowiązania wynikające z członkostwa w Sojuszu lub dwustronnych i wielostronnych porozumień zawartych pomiędzy państwem (państwami), którego wojska działają na terytorium „państwa-gospodarza”, a władzami danego państwa.

21. *INTEGRATED LOGISTICS SUPPORT* – ZINTEGROWANE ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE

Gromadzenie określonych zasobów przez państwa sojusznice NATO w celu ich wspólnego użycia wg decyzji organu koordynacyjnego lub władzy, na które zgodziły się państwa członkowskie.

22. *INTERCHANGEABILITY* – WZAJEMNA ZAMIENIALNOŚĆ

Stan, który istnieje gdy dwa lub więcej przedmiotów posiada takie cechy funkcjonalne i fizyczne, które są ekwiwalentne co do funkcji i trwałości i są parami zamienialne jeden na drugi bez następstw dla samych przedmiotów lub przedmiotów sąsiadujących, oprócz dostosowania i bez konieczności doboru pasowań i charakterystyk taktyczno-technicznych.

23. *INTEROPERABILITY* – INTEROPERACYJNOŚĆ

Zdolność systemów, oddziałów lub sił zbrojnych do zapewnienia obsługiwań innym i przyjmowania obsługiwań od innych systemów, oddziałów czy sił zbrojnych i wykorzystania tych usług, jako zamiennych, by umożliwić im efektywne, wspólne działanie.

24. *LEAD NATION* – PAŃSTWO WIODĄCE

Państwo akceptujące odpowiedzialność za przygotowanie i dostarczenie szerokiego spektrum zaopatrzenia i usług logistycznych dla całości lub części sił wielonarodowych NATO.

25. *LOGISTIC ASSESMENT* – OCENA SYTUACJI LOGISTYCZNEJ

Ocena:

- a) zasobów logistycznych dostarczanych wojskom w działaniach militarnych na teatrze działań wojennych, w państwie lub rejonie.
- b) Aktualnych i (lub) potencjalnych możliwości zabezpieczenia logistycznego wojsk w prowadzonych działaniach, zarówno w ramach teatru działań wojennych, państwa lub rejonu albo zlokalizowanych gdziekolwiek.

26. *LOGISTIC ASSISTANCE* – POMOC LOGISTYCZNA

Ogólne pojęcie stosowane do określenia rodzaju pomocy świadczonej pomiędzy i w warunkach dowództw wojskowych zarówno w czasie pokoju jak i wojny.

27. LOGISTIC – LOGISTYKA

Nauka zajmująca się planowaniem i realizacją przegrupowań (ruchów) i podtrzymywaniem zdolności bojowej wojsk. W najbardziej ogólnym znaczeniu są to aspekty działalności dotyczące:

- a) konstruowania i rozwoju, zakupu, magazynowania, przemieszczania, rozdziału, utrzymywania, ewakuacji i rozmieszczeniem zaopatrzenia (środków bojowych i materiałowych oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego);
- b) przemieszczania, ewakuacji i hospitalizacji stanu osobowego;
- c) zakupu lub produkcji, utrzymania, wykorzystania i dysponowania urządzeniami pomocniczymi;
- d) zakupu lub dostarczania usług specjalistycznych i gospodarczo-bytowych.

28. MAINTENANCE – OBSŁUGI I REMONT

- 1) Wszelkie działania podejmowane w celu zachowania uzbrojenia i sprzętu wojskowego w określonym stanie lub w celu przywrócenia go do tego stanu. Obejmuje: rozpoznanie, testowanie, klasyfikowanie pod względem przydatności do remontu, remont, odbudowę i regenerację.
- 2) Całość zaopatrzenia i działalności remontowej, podejmowanej w celu utrzymania wojsk w zdolności do realizacji przez nie zadań bojowych.
- 3) Rutynowa praca konserwacyjna potrzebna do utrzymania urządzeń pomocniczych (roślin, budynków, budowli, urządzeń naziemnych, systemu użyteczności publicznej oraz innych nieruchomości) w takim stanie, aby mogły one być użyteczne w zakresie swoich pierwotnych lub określonych możliwości i wydajności zgodnie z ich przeznaczeniem.

29. MATERIEL – SPRZĘT/OPRZYRZĄDOWANIE

- 1) Odbiór, przechowywanie, kierowanie przemieszczeniem, transport, remont i odzysk sprzętu (oprzyrządowania).
- 2) Dystrybucja i redystrybucja sprzętu, w tym prowadzenie obsługi finansowej i odpowiedzialność finansowa.

30. MEDICAL AND HEALTH SERVICE – SŁUŻBA ZDROWIA

Narodowa organizacja wojskowa wraz ze wszystkimi jej zasobami medycznymi służąca zabezpieczeniu medycznemu sił zbrojnych w czasie pokoju i wojny.

31. *MEDICAL THEATMENT FACILITY ROLES* – ZAKRESY POMOCY MEDYCZNEJ

Klasyfikacja zakresów pomocy medycznej stosownie do zróżnicowanych możliwości służby zdrowia na poszczególnych szczeblach dowodzenia wojskami.

32. *MEDICAL THEATMENT FACILITY ROLE I* – I POZIOM POMOCY MEDYCZNEJ

Dać odpowiednią opiekę medyczną w nagłych wypadkach pod nadzorem oficera służby medycznej (lekarza). Przygotować pacjentów do ewakuacji.

33. *MEDICAL THEATMENT FACILITY ROLE II* – II POZIOM POMOCY MEDYCZNEJ (Na szczeblu brygady – dywizji):

Przyjmowanie i rozdzielanie pacjentów. Zdolność do wykonywania nadzwyczajnych czynności chirurgicznych, reanimacji i leczenia z szoku. Przygotowanie pacjentów do dalszej ewakuacji, z jednoczesną możliwością do ograniczonego leczenia pacjentów, w sytuacjach masowych strat lub załamania się systemu ewakuacji.

34. *MEDICAL THEATMENT FACILITY ROLE III* – III POZIOM POMOCY MEDYCZNEJ (Na szczeblu korpusu)

Przyjmowanie pacjentów z jednostek II poziomu pomocy medycznej i bezpośrednio z wypadków lokalnych. Dostępne jest podstawowe leczenie specjalistyczne i opieka pielęgniarska. Ostateczna segregacja pacjentów do ewakuacji do urządzeń medycznych IV poziomu pomocy medycznej.

35. *MEDICAL THEATMENT FACILITY ROLE IV* – IV POZIOM POMOCY MEDYCZNEJ (W szpitalach polowych i stacjonarnych)

Odbiór pacjentów z urządzeń medycznych III poziomu pomocy medycznej i innych placówek medycznych oraz bezpośrednio z wypadków lokalnych. Pełny zakres leczenia specjalistycznego i opieki pielęgniarskiej nad pacjentami.

36. *MISSION ESSENTIAL MATERIEL* – PODSTAWOWE ŚRODKI DO ZABEZPIECZENIA MISJI

Środki, które są życiowo ważne dla określonych zadań. Niedostatek tych środków powoduje niemożność prowadzenia lub kontynuacji zadania postawionego przez dowódcę.

37. *MUTUAL AID* – WSPÓLNY CEL

Porozumienia zawarte na szczeblu rządowym pomiędzy jednym państwem, a jednym lub wieloma innymi państwami, w celu niesienia wzajemnej pomocy.

38. *NATIONAL LOGISTIC SUPPORT COMMAND (NLSC)* – NARODOWE DOWÓDZTWO WSPARCIA LOGISTYCZNEGO

Narodowy dowódca, który odpowiedzialny jest za egzekwowanie wszelkich zadań logistycznych z kraju macierzystego do wspólnej strefy.

39. *NATIONAL SUPPORT ELEMENT (NSE)* – NARODOWY ELEMENT WSPARCIA

Narodowa jednostka logistyczna we wspólnej strefie działań odpowiedzialna za relacje zadań logistycznych siłami narodowymi.

40. *NATO COMMANDER* – DOWÓDCA NATO

Dowódca wojskowy w systemie dowodzenia NATO.

41. *NON MATERIEL* – ŚRODKI POZA SYSTEMEM ZAOPATRZENIA

- 1) Sprawy kadrowe i usługi osobiste.
- 2) Zabezpieczenie medyczne.

42. *OPERATIONAL COMMAND* – DOWÓDZTWO OPERACYJNE

Władza przyznana dowódcy do stawiania zadań podległym dowódcom, rozwijania jednostek, wycofywania wojsk oraz doprowadzenia lub zlecenia operacyjnej i (lub) taktycznej kontroli, jeśli uważa się ją za niezbędną. Nie obejmuje ona odpowiedzialności za administrację bądź logistykę. Może także być stosowana w stosunku do wojsk przydzielonych dowódcy.

43. *OPERATIONAL CONTROL* – KONTROLA OPERACYJNA

Władza delegowana dla dowódcy do bezpośrednio przydzielonych wojsk, tak by dowódca ten mógł realizować postawione zadania, które są zwykle ograniczone funkcjami, czasem lub lokalizacją; w celu rozwinięcia tych wojsk i w celu przeprowadzenia lub zlecenia taktycznego sprawdzianu takich wojsk. Nie obejmuje ona uprawnień do wyznaczania oddzielnych zadań pododdziałom pochodzącym z danych wojsk. Nie obejmuje również kontroli organizacyjnej lub logistycznej.

44. *PARTIALY PLANNED MOVEMENT* – PRZEGRUPOWANIE CZĘŚCIOWO PLANOWANE

Przegrupowanie, które jest przygotowywane tak dokładnie jak to jest możliwe lub na ile celowe, bazując jedynie na dostępnych danych i dla którego zabezpieczenie logistyczne i transport zostały zorganizowane zgodnie z dostępnymi informacjami. Przed wykonaniem, przegrupowanie to będzie w pełni, właściwie zaplanowane, jak tylko zostanie dostarczona wszelka, niezbędna informacja uzupełniająca.

45. *PERSONNEL REPLACEMENT* – UZUPEŁNIANIE STANU OSOBOWEGO

Zapewnione musi być szybkie uzupełnienie strat stanu osobowego.

46. *RELOCATION AUTHORITY* – PRZEKAZANIE UPRAWNIENÍ

Uprawnienia dane dowódcom NATO, zwykle wynegocjowane w czasie pokoju, do ponownego przydziału na „wypadek wojny”, krajowych zasobów logistycznych, posiadanych przez walczące wojska będące pod ich dowództwem oraz zasobów udostępnianych poszczególnym państwom.

47. *REAR COMBAT ZONE (RSC)* – TYŁOWA STREFA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Tyłowa strefa działań jest zazwyczaj częścią strefy działań bojowych.

48. *RECONSTITUTION* – ODTWARZANIE

Odtwarzanie jest prowadzone w celu przywrócenia gotowości bojowej obezwładnionych jednostek wojskowych.

49. *RECOVERY* – ODZYSKIWANIE

Wyciąganie uszkodzonego sprzętu i jego ewakuacja, jeśli to konieczne, na miejsce gdzie będzie on mógł być wyremontowany lub dalej ewakuowany.

50. *REDISTRIBUTION AUTHORITY* – UPRAWNIENIA REDYSTRYBUCYJNE

Uprawnienia dane dowódcy NATO do zmiany rozmieszczenia niektórych zasobów (np. logistycznych) określonych w czasie pokoju i wydzielanych do jego dyspozycji na czas kryzysu i wojny oraz udostępnianych przez państwa członkowskie.

51. *ROLE SPECIALIZATION* – SPECJALIZACJA ZADANIOWA

Specjalizacja zadaniowa występuje, gdy państwo członkowskie NATO występuje w „roli specjalisty” (*Role Specialist Nation*) odpowiedzialnego za dostawę określonego zaopatrzenia oraz usług logistycznych dla wszystkich lub części wojsk sojuszników.

52. *SALVAGE* – REGENERACJA

- 1) Uszkodzony, zbyteczny, wybrakowany lub porzucony sprzęt sojuszników lub przeciwnika, w tym okręty, samoloty lub wyposażenie ruchome, który jest odzyskiwany w celu ponownego użycia.
- 2) Odzysk sprzętu spośród uszkodzonego, zbytecznego, wybrakowanego lub porzuconego wyposażenia w celu ponownego użycia.

53. *STANDARDIZATION* – STANDARYZACJA

W ramach NATO proces rozwijania koncepcji, doktryn, procedur i zamiarów w celu osiągnięcia i utrzymania najbardziej skutecznych poziomów możliwości i wspólności w zakresie działań militarnych organizacji oraz uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

54. *SUPPORT* – WSPARCIE

Wsparcie jest to działanie wojsk lub ich części, które ma na celu pomoc, ochronę, uzupełnienie lub podtrzymanie zdolności innych wojsk.

55. *SUSTAINABILITY* – PODTRZYMYWANIE ZDOLNOŚCI BOJOWEJ

Zdolność wojsk do utrzymywania niezbędnego poziomu siły bojowej przez okres wymagany do osiągnięcia założonych celów.

56. *TRANSFER OF AUTHORITY (TOA)* – PRZEKAZANIE WŁADZY

Przekazanie władzy nad wojskami jest to formalne przekazanie określonego stopnia władzy nad wydzielonymi wojskami, dokonywane zarówno pomiędzy państwami członkowskimi i natowskimi dowódcami, a także pomiędzy dowolnymi dwoma dowódcami NATO.

57. *TRIAGE* – OCENA STANU ZDROWIA RANNYCH

Ocena i segregacja rannych w celu leczenia i ewakuacji. Obejmuje: natychmiastowy podział pacjentów zgodnie z rodzajem i powagą ran (chorób) oraz prawdopodobieństwem przeżycia, a także ustalenie pierwszeństwa leczenia i ewakuacji w celu zagwarantowania większej liczbie (rannych i chorych) najbardziej korzystnej pomocy medycznej.

WYKAZ SKRÓTÓW

(Abbreviations)

Skrót	Znaczenie angielskie	Znaczenie polskie
A		
AAP	<i>Allied Administrative</i>	Sojusznicze Wydawnictwo Administracyjne
AC	<i>Atlantic</i>	Rada Atlantycka
ACE	<i>Allied Command Europe</i>	Dowództwo Sojuszniczych Sił Zbrojnych w Europie
ACE-LCC	<i>ACE Logistic Coordination Centre</i>	Konferencja ds. Koordynacji Logistyki ACE (w okresie pokoju)
AD	<i>ACE Directive</i>	Dyrektywa ACE
ADP	<i>Automatic Data Progressing</i>	Automatyczne przetwarzanie danych
AJP	<i>Allied Joint Operations Doctrine Publikation</i>	Sojusznicza Publikacja Doktryny Połączonych Operacji
ALC	<i>ACE Logistic Centre</i>	Centrum ds. Koordynacji Logistyki ACE (w czasie kryzysu i wojny)
ALP	<i>Allied Logistic Publikation</i>	Sojusznicze Wydawnictwo Logistyczne
AMF	<i>ACE Mobie Force</i>	Mobilne siły ACE
ATP	<i>Allied Tactical Publikation</i>	Sojusznicze Wydawnictwo Taktyczne
B		
BDR	<i>Battlefield Damage Repair</i>	Naprawa uszkodzeń na polu walki
BITE	<i>Built-in Test Equipment</i>	Wewnętrzna kontrola wyposażenia
C		
C2	<i>Command And Control</i>	Dowodzenie i Kierowanie
C3	<i>Command, Control and Communications</i>	Dowodzenie, Kierowanie i Łączność
C3I	<i>Command, Control, Communications and Information</i>	Dowodzenie, Kierowanie, Łączność i Informacja

CAPC	<i>Civil Aviation Planning Committee</i>	Komitet Planowania Lotnictwa Cywilnego
CAWG	<i>Civil Aviation Working Group</i>	Grupa Robocza Lotnictwa Cywilnego
CDOS	<i>Combat Day of Supply</i>	Zaopatrzenie na dzień walki
CECC	<i>Civil Emergency Crisis Cell</i>	Komórka cywilna ds. nadzwyczajnych kryzysów
CIMIC	<i>Civil Military co-Operation</i>	Współpraca Cywilno-Wojskowa
CIP	<i>Communication Improvement Plan</i>	Plan doskonalenia łączności
CLC	<i>Combined Logistic Centre</i>	Połączone Centrum Logistyki
COMMZ	<i>Communications Zone</i>	Strefa Komunikacji
CEP	<i>Civil Emergency Planning</i>	Planowanie cywilne dla potrzeb sytuacji nadzwyczajnych
	<i>Central European Pipeline</i>	Rurociąg środkowoeuropejski
CSR	<i>Combat Stress Reaction</i>	Reakcja stresowa na polu walki
CSS	<i>Combat Service Support</i>	Zabezpieczenie logistyczne
CZ	<i>Combat Zone</i>	Strefa działań bojowych
CUIL	<i>Common User Item List</i>	Lista wyrobów wspólnego użytkownika
D		
DLSIE	<i>Defence Logistics Studies Information Exchange</i>	Wymiana informacji o badaniach logistyki wojskowej
DNBI	<i>Disease Non-Battle Injury</i>	Straty z powodu chorób nie związanych z walką
DTIC	<i>Defence Technical Information Centre</i>	Centrum Informacji o Technice Wojskowej
F		
FCU	<i>Fuel Consumption Unit</i>	Jednostka zużycia paliwa
FCZ	<i>Forward Combat Zone</i>	Wysunięta Strefa Działania Bojowych
FORMETS	<i>Message Text Formatting System</i>	System sformalizowanych informacji tekstowych

<i>H</i>		
HNS	<i>Host Nation Support</i>	Wsparcie przez państwo-gospodarza
HQ	<i>Headquarters</i>	Kwatera Główna, Dowództwo, Sztab
<i>I</i>		
IAW	<i>Inland Air and Waterways</i>	Drogi lądowe, powietrzne i wodne
ILGC	<i>Instruktion Logistique Pour Les Grands Commandements</i>	Instytucja logistyczna dla wyższych dowódców
<i>L</i>		
LCC	<i>Logistics Coordination Centre</i>	Centrum Koordynacji Logistyki
LCCO	<i>Land Combat and Combined Operations</i>	Działania lądowe i połączone
LWLOGWP	<i>Land Forces Logistics Working Party</i>	Spotkanie robocze logistyków sił lądowych
LFRIL	<i>Land Forces Reportable Items List</i>	Wykaz środków meldunkowych sił lądowych
LOA	<i>Letter of Assist</i>	Pisemne wyrażenie zgody
LOC	<i>Lines of Communications</i>	Linie łączności
LOGASSE SREP	<i>Logistic Assessment Report</i>	Meldunek oceny sytuacji logistycznej
LOGDEP-LAND	<i>Logistic Depot Report Land Forces</i>	Meldunek o zapasach logistycznych sił lądowych
LOGSIT-LAND	<i>Logistic Situation Report Land Forces</i>	Meldunek sytuacji logistycznej sił lądowych
LOGSTAR	<i>Logistic Statistical Report</i>	Logistyczny meldunek statystyczny
LRC	<i>Logistic Readiness Centre</i>	Centrum Gotowości Logistycznej
<i>M</i>		
MAS	<i>Military Agency For Standardization</i>	Wojskowa Agencja ds. Standaryzacji
MNC	<i>Major NATO Commander</i>	Główny Dowódca NATO
MOD	<i>Ministry of Defence</i>	Ministerstwo Obrony

MSC	<i>Major Subordinate Command</i>	Główny Dowódca Podporządkowany
N		
NAAG	<i>NATO Army Armaments Group</i>	Grupa NATO ds. Uzbrojenia Sił Lądowych
NAMSA	<i>NATO Maintenance And Supply Agency</i>	Agencja NATO ds. Zaopatrzenia i Eksploatacji
NAMSO	<i>NATO Maintenance And Supply Organization</i>	Organizacja NATO ds. Zaopatrzenia i Eksploatacji
NBC	<i>Nuklear, Biological And Chemical</i>	Jądrowa, Biologiczna i Chemiczna (Broń)
NCAA	<i>NATO Civil Aviation Agency</i>	Agencja NATO ds. Lotnictwa Cywilnego
NLSC	<i>National Logistic Support Command</i>	Narodowe Dowództwo Zabezpieczenia Logistycznego
NMLT	<i>National Medical Liaison Team</i>	Krajowy Medyczny Zespół Łącznikowy
NSE	<i>National Support Element</i>	Narodowy Element Wsparcia
NSN	<i>NATO Stock Number</i>	NATO-wski numer identyfikacyjny zapasu
NYD	<i>Not Yet Diagnosed</i>	Dotąd nie zdiagnozowany
P		
PBEIST	<i>Planning Board for European Inland Surface Transport</i>	Komisja Planowania Wewnątrz Europejskiego Transportu Lądowego
POBS	<i>Planning Board for Ocean Shipping</i>	Komisja Planowania Przewozów Oceanicznych
PLS	<i>Palletized Load System</i>	System spaletyzowanego załadunku (rozładunku)
POL	<i>Pirvate Office Letter</i>	Pismo służbowe „Do rąk własnych”
PSC	<i>Principal Subordinate Command (Er)</i>	Naczelnny Dowódca Podporządkowany
PTSD	<i>Post Traumatic Stress Disorder</i>	Zaburzenia stresu pourazowego
PTT	<i>Post Telephone Telegraph</i>	Stacja telefoniczno-telegraficzna
R		
RCZ	<i>Read Combat Zone</i>	Obszar tyłowy działań bojowych
RSG	<i>Read Support Group</i>	Grupa zabezpieczenia logistycznego

S		
SACEUR	<i>Supreme Allied Commander Europe</i>	Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych NATO w Europie
SATCOM	<i>Satellite Communications</i>	Łączność satelitarna
SCEPC	<i>Senior Civil Emergency Planning Committee</i>	Wysoki Komitet Planowania Cywilnego dla Potrzeb Sytuacji Nadzwyczajnych
SDOS	<i>Standard Day of Supply</i>	Standardowa norma dzienna zaopatrzenia
SEVLOG	<i>Subjective Evaluation of Logistic Sustainability</i>	Subiektywne zmiany utrzymania gotowości logistycznej
SHAPE	<i>Supreme Headquarters Allied Powers in Europe</i>	Naczelne Dowództwo Sojuszników SZ w Europie; Kwatera Główna SACEUR
STANAG	<i>Standardization Agreement</i>	Umowa standaryzacyjna
T		
TARE	<i>Telegraph Automatic Relay Equipment</i>	Wypożyczenie automatycznej łączności telegraficznej
TOA	<i>Transfer of Authority</i>	Delegowanie uprawnień (władzy)

STANAG

(Standardization Agreements)

Dotyczące: 1. ZAOPATRYWANIA

Dotyczące: 1. ZAOPATRYWANIA		
1	STANAG 2034	Procedury sił lądowych dla sojuszniczych transakcji zaopatrzeniowych <i>Land Forces Procedures for Allied Supply Transactions</i>
2	STANAG 2109	Pocztą i Służba Kurierska dla potrzeb Sił Zbrojnych <i>Postal Organization and Courier Service for the NATO Forces</i>
3	STANAG 2115	Jednostki zużycia paliwa <i>Fuel Consumption Unit</i>
4	STANAG 2135	Procedury doraźnego zabezpieczenia logistycznego <i>Procedures for Emergency Logistic Assistance</i>
5	STANAG 2386	Kodyfikacja sprzętu – ustalanie wspólnych list i matryc użytkowania <i>Codification of Equipment – Establishing Cuils and Matrieces</i>
6	STANAG 2961	Klasy zaopatrzenia sił lądowych NATO <i>Classes of Supply of NATO LAND Forces</i>
7	STANAG 3150	Kodyfikacja sprzętu – jednolity system kodyfikacji zaopatrzenia <i>Codification of Equipment Uniform System of Supply Classification</i>
8	STANAG 3151	Kodyfikacja sprzętu – jednolity system oznaczania egzemplarzy sprzętu <i>Codification of Equipment Uniform System of Item Identification</i>
9	STANAG 3381	Znormalizowane procedury NATO rozliczania wojennych należności oraz formularz zapotrzebowania na wsparcie w formie zaopatrzenia i usług oraz pokwitowanie otrzymania takiego wsparcia. <i>NATO Standard Procedures for Compensation and Form for Request and Receipt of Support in the form of Supplies and Services</i>
10	STANAG 4177	Kodyfikacja zaopatrzenia. Jednolity system zbierania danych <i>Codification of Equipment Uniform System for Data Aquistition</i>
11	STANAG 4199	Kodyfikacja sprzętu. Jednolite systemy wymiany danych o zarządzaniu zasobami materiałowymi <i>Uniform Systems for Exchange of Materiel Equipment Management Data</i>
12	STANAG 4438	Rozpowszechnianie danych związanych z NSNs <i>Dissemination of Data Associated with NSNs</i>

Dotyczące: 2. PRZEGRUPOWANIA I TRANSPORTU – ZASADY OGÓLNE (<i>Movement and Transportation, General</i>)		
1	STANAG 2023	Oznakowanie ładunku wojskowego dla przewozów międzynarodowych wszystkimi środkami transportu <i>Marking of Military Cargo for International Movement by All International Means of Transport</i>
2	STANAG 2026	Rozkaz wyjazdu NATO <i>NATO Travel Order</i>
3	STANAG 2156	Zapotrzebowanie na transport drogą lądową i odpowiedź na zapotrzebowanie transportu drogą lądową <i>Surface Transport Request and Reply to Surface Transport Request</i>
4	STANAG 2159	Oznaczenia kontroli ruchu – personel i instytucje <i>Identification of Movement Control and Traffic Control Personnel and Agencies</i>
5	STANAG 2828	Wojskowe palety, opakowania i kontenery <i>Military Pallets, Packages and Containers</i>
6	STANAG 2889	Oznakowanie rejonów niebezpiecznych i przejść przez takie rejony <i>Marking of Hazardous Areas and Routes Through Them</i>
7	STANAG 3428	Znormalizowane tabele rozmównicze NATO dla metrycznych amerykańskich i brytyjskich jednostek miary (AAP-9) <i>NATO Standard Conversation Tables for Metric American and British Units of Measurment (AAP-9)</i>
8	STANAG 3535	Oznaczanie i oświetlanie lądowisk dla śmigłowców <i>Heliport Marking and Lighting</i>
9	STANAG 3770	Etykiety na bagaż lotniczy NATO <i>NATO Baggage Tags</i>
10	STANAG 3774	Procedury kontroli palet i urządzeń pomocniczych wykorzystywanych we wspólnych operacjach transportu lotniczego <i>Control Procedures for Pallets and Associated Restraint Equipment Used in Combined Air Transport Operations</i>
11	STANAG 3778	Kryteria wydajności papieru plastrowego używanego jako materiał rozpraszający energię <i>Performance Criteria for Honeycomb Paper used as Energy Dissipating Material</i>
12	STANAG 3859	Standardowa lista danych do badań interoperacyjności i certyfikacji zasobników lotniczych <i>Standardized Data List for Interoperability Studies and Certification of Aircraft Stores on Fixed Wing Aircraft and Helicopters</i>

Dotyczące: 3. PRZEGRUPOWANIA I TRANSPORTU LĄDOWEGO		
1	STANAG 2025	Podstawowe wojskowe przepisy ruchu drogowego <i>Basic Military Road Traffic Regulations</i>
2	STANAG 2041	Rozkazy operacyjne, tabele i wykresy dotyczące ruchu na drogach <i>Operation Orders, Tables and Graphs for Road Movement</i>
3	STANAG 2152	Rampy załadownicze wykonane z podkładów <i>Loading Ramps Made from Railway Sleepers</i>
4	STANAG 2154	Przepisy dotyczące ruchu drogowego pojazdów wojskowych <i>Regulation for Military Motor Vehicle Movement by Road</i>
5	STANAG 2155	Dokumenty ruchu drogowego <i>Road Movements Documents</i>
6	STANAG 2158	Oznaczenia pociągów wojskowych <i>Identification of Military Trains</i>
7	STANAG 2165	Przewidywane wymagania dotyczące ruchu/transportu – kolejowego, drogowego i żeglugi śródlądowej <i>Forecast Movement Requirements (Rail, Road and Inland Waterway)</i>
8	STANAG 2166	Przewozowe i transportowe dokumenty wykorzystywane w transporcie morskim <i>Movements and Transport Documents used for Movement by Ship</i>
9	STANAG 2171	Procedury przekraczania granicy przez pociągi wojskowe <i>Procedures for Military Trains Crossing Frontiers</i>
10	STANAG 2173	Przepisy dotyczące zabezpieczenia wojskowych pojazdów gąsienicowych i kołowych na wagonach kolejowych <i>Refulations for The Securing of Tracked and Wheeled Military Vehicles on Railway Wagons</i>
11	STANAG 2174	Drogi wojskowe i sieć drogowa <i>Military Routes and Route/Road Networks</i>
12	STANAG 2175	Klasyfikacja i oznaczenie platform kolejowych nadających się do przewozu sprzętu wojskowego <i>Classification and Designation of Flat Wagons Suitable for Transporting Military Vehicles and Equipment</i>
13	STANAG 2176	Procedury przekraczania granicy przez wojskowe transporty drogowe <i>Procedures for Military Road Movements across National Frontiers</i>
14	STANAG 2832	Ograniczenia dotyczące transportu sprzętu wojskowego po europejskich szlakach kolejowych <i>Restrictions for the Transport of Military Equipment by Rail European Railways</i>

Dotyczące: 4. PRZEGRUPOWANIA I TRANSPORTU POWIETRZNEGO		
1	STANAG 2087	Wykorzystanie transportu lotniczego do celów medycznych w wysuniętej strefie działań bojowych <i>Medical Employment of Air – Transport in the Forward Area</i>
2	STANAG 3204	Lotnicza ewakuacja medyczna <i>Aeromedical Evacuation</i>
3	STANAG 3345	Dane/formularze do planowania ruchu lotniczego <i>Data/Forms for Planning Air Movement</i>
4	STANAG 3400	Ograniczenia dotyczące ładunku w samolocie <i>Restaint of Cargo in Fixed Wing Aircraft</i>
5	STANAG 3464	Procedury dla załóg samolotów i przewożonego personelu w lotniczych działaniach taktycznych <i>Procedures for Air Crew and Air Lifted Personel in Tactical Airtransport Operations</i>
6	STANAG 3466	Zakres odpowiedzialności przy załadunku i rozładunku samolotów transportowych w lotniczych działaniach transportowych <i>Responsibilities of Air Transport Units and User Units in the Loading and Unloading of transport Aircraft in Tactical Air Transport Operations</i>
7	STANAG 3467	Charakterystyka lotniczych palet transportowych do transportu wewnątrz samolotu <i>Characteristics of Air Transport Airlanded Pallets for Carriage Internally</i>
8	STANAG 3469	Zespoły wyrzutników spadochronowych oraz instalacja wyrzucająca spadochrony z samolotu <i>Parachute Extraction Assemblies and Aircraft Extraction Parachute Ejector Installations</i>
9	STANAG 3542	Kryteria techniczne transportowania ładunków śmigłowcami <i>Technical Criteria for The Transport of Cargo by Helicopters</i>
10	STANAG 3543	System lotniczej obsługi towarowo-pasażerskiej – zapotrzebowanie na informację <i>Air Transport Cargo/Passenger Handling System – Request for Information</i>
11	STANAG 3548	Urządzeniamocujące sprzęt transportowany i zrzucający z samolotów oraz ładunki przewożone wewnątrz samolotów <i>Tie Down Fittings on Air Transported an Air – Dropped Equipment and Cargo Carried Internally by Fixed Wing Aircraft</i>
12	STANAG 3572	Wymiana informacji o taktycznym transporcie lotniczym <i>Exange of Information on Tactical Air Transport Operations</i>
13	STANAG 3739	Działania wspólnego portu lotniczego <i>Combined Air Terminal Operations</i>
14	STANAG 3740	Procedury śledzenia bagażu lotniczego oraz zagubionego ładunku lotniczego <i>Procedures for Air Tracing Air Baggage and Missing Air Cargo</i>
15	STANAG 3746	Wyposażenie samolotu do udzielania pierwszej pomocy medycznej <i>Medical First AidEquipment in Aircraft</i>

16	STANAG 3767	Wymiana danych dotyczących możliwości załadunkowych samolotu <i>Exchange of Data on Load Capabilities of Transport Aircraft</i>
Dotyczące: 5 UTRZYMANIA		
1	STANAG 2375	Dane o odzysku wozów bojowych <i>Vehicle Battlefield Recovery Data (AEP-13)</i>
2	STANAG 2399	Działania ratowniczo-ewakuacyjne na polu walki <i>Battlefield Recovery/Evacuation Operations</i>
3	STANAG 2400	Poradnik dla użytkowników ratowniczych wozów bojowych <i>Battlefield Vehicle Recovery Users Handbook (AEP-17)</i>
4	STANAG 2418	Zasady prowadzenia naprawy uszkodzeń na polu walki <i>Battlefield Damage Repair Policy</i>
Dotyczące: 6. ZABEZPIECZENIA MEDYCZNEGO		
1	STANAG 2037	Szczepienia ochronne w Siłach Zbrojnych NATO <i>Vaccination of NATO Forces</i>
2	STANAG 2061	Procedury rozmieszczania pacjentów sojusznicznych wojsk w obiektach medycznych <i>Procedures for Disposition of Allied Patients by Medical Installations</i>
3	STANAG 2105	NATO-wska tabela ekwiwalentów medycznych <i>NATO Table of Medical Equivalents</i>
4	STANAG 2126	Zestawy pierwszej pomocy i zestawy pomocy w nagłych wypadkach <i>First-Aid Kits and Emergency Care Kits</i>
5	STANAG 2128	Procedury zaopatrzenia medycznego i dentystycznego <i>Medical and Dental Supply Procedures</i>
6	STANAG 2131	Wielojęzyczny słownik frazeologiczny dla służby medycznej NATO <i>Multilingual Phrase Book For Use by The NATO Medical Services</i>
7	STANAG 2132	Dokumentacja dotycząca ewakuacji medycznej, leczenia i przypadków zgonu pacjentów <i>Documentation Relative to Medical Evacuation, Treatment and Cause of Death of Patients</i>
8	STANAG 2361	Minimalne podstawowe wyposażenie na teatrze działań bojowych <i>Minimum Essential Medical Supply Items in Theaters of Operations</i>

Dotyczące: 7. INNYCH PROBLEMÓW		
1	STANAG 2014	Rozkazy operacyjne, ostrzegawcze i administracyjno-logistyczne <i>Operation Orders, Warning Orders and Administrative/Logistics Orders</i>
2	STANAG 2070	Polowe procedury pogrzebowe w warunkach wojennych <i>Emergency War Burial Procedures</i>
3	STANAG 2149	Zapotrzebowanie na informacje rozpoznawcze <i>Intelligence Request</i>
4	STANAG 2868	Taktyka wojsk lądowych <i>Land Forces Tactical Doctrine (ATP-35)</i>
5	STANAG 2936	Zasady ogólne rozpoznania <i>Intelligence Doctrine (AintP-1)</i>
6	STANAG 5500	System formatowania tekstów wiadomości NATO <i>NATO Meddage Text Formatting System</i>
7	STANAG 5621	Standardy interoperacyjności walk lądowych NATO i wspólnych systemów działania <i>Standards for The Interoperability of NATO Land Combat and Combined Operations Systems</i>